

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı: Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar 2021 Yılı Çağrısı

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından Kırsal Kalkınma Destekleri kapsamında ve Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/24) uyarınca yürütülen Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar Destek Programı'nı ilan etmiştir. Destek programının amacı, tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayi entegrasyonunun sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, geriye dönük izlenebilirliğin sağlanması, gıda güvenilirliğinin güçlendirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılmasıdır. Yatırımcılar, 2800 sayılı Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar kapsamında tarıma dayalı ekonomik yatırımlar ve kırsal ekonomik altyapı yatırımları konularında ülke genelinde her proje kabul döneminde bir adet proje başvurusunda bulunabilirler.

2021 yılı çağrısı son başvuru tarihi: 9 Nisan 2021 (uzatmalarla beraber)

Aşağıdaki bilgiler

- [Mevzuat ve Kaynaklar](#)
- [Tanımlar](#)
- [Kimler başvurabilir?](#)
- [Desteklenen Yatırım Konu ve Niteliklerine göre Destek Tutarı Üst Limitleri ile Destek Oranları](#)
- [Proje Süresi](#)
- [Desteklenen Yatırım Harcamaları ve Satınalma Süreçleri ve Şartları](#)
- [Yatırım Konularına Göre Koşullar](#)
- [Ekonomik Yatırımlara Ait Sektörel Bazda İl Öncelik Sıralaması](#)
- [Değerlendirme Kriterleri](#)
- [Daha fazla bilgi ve sorularınız için:](#)

Mevzuat ve Kaynaklar

- [Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ \(Tebliğ No: 2020/24\)](#)

- [2021 Yılı Çağrısı Uygulama Rehberi ve Ekleri](#)
- [Güncellenmiş Uygulama Rehberi ve Satın Alma Rehberi](#)
- [Online başvuru sistemi](#)

Tanımlar

Tanım	Açıklama
Tarımsal Ürün	Tütün hariç tüm bitkisel ve hayvansal ürünler ile su ürünler
Tarımsal Üretime Yönelik Sabit Yatırımlar	Büyükbaş, küçükbaş, kanatlı, su ürünleri yetiştiriciliğine yönelik yatırımlar, modern sera yapımı ve kültür mantarı üretimine yönelik sabit yatırım tesisler
Yeni Yatırım Tesisi	Başvuru Rehberinin yayımlandığı tarih itibarıyla yapı ruhsatı alınmamış, temelden yapılacak inşaat ve makine ekipman alımını kapsayan, belirli bir tarımsal ürün grubunun işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması ile tarımsal üretim amaçlı sabit yatırım tesisi
Kapasite Artırımına Yönelik Yatırım	Faal olan, çalışma ve işletme kayıt/onay belgesi başvuru sahibi adına olmak üzere yasal izinleri alınmış ve belli bir tarımsal ürünün işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik olarak yapılmış tesisler ile tarımsal üretime yönelik sabit yatırımlar için yeni teknolojiler içeren makine ekipman alımları ve en fazla %60'a kadar inşaat giderini kapsayan yatırım
Kısmen yapılmış yatırımların tamamlanmasına yönelik yatırım	Belli bir tarımsal ürünün işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması ile tarımsal üretime yönelik inşaatı yarım kalmış tesislerin inşaatının tamamlanması ve gerekli makine ekipmanının alımını ya da inşaatı tamamlanmış ancak üretime geçmemiş tesislerin makine ekipman alımlarını içeren proje
Teknoloji Yenileme ve/veya Modernizasyona Yönelik Yatırım	Faal olan, çalışma ve işletme kayıt/onay belgesi başvuru sahibi adına olmak üzere yasal izinleri alınmış ve belli bir tarımsal ürünün işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik olarak yapılmış tesisler ile tarımsal üretime yönelik sabit yatırımlar için yeni teknolojiler içeren makine-equipman alımları ve gerekli olması halinde en fazla %20'ye kadar inşaat giderlerini kapsayan yatırım
Tatbikat Projesi	Başvuru konusu olan tesisin ihtiyaçlarına göre arazi ve zemin etütleri yapılmış, statik projesinin tüm inşai ölçülerini, tesisat projesinin inşaatı etkileyen bütün elemanlarını, imalat detaylarına uygun ölçü ve karakterde mimari elemanlarını, detaylarla ilgili referanslarını ve tüm detayları çizim teknikleri ile eksiksiz içeren, gerekli bütün ölçülerin, malzemelerin ve teknik özelliklerinin yer aldığı, yapı aplikasyon projesi/mimari proje, peyzaj projesi, statik proje, mekanik tesisat projesi, makine yerleşim planı ve elektrik tesisat projeleri ile maliyet hesapları dahil her türlü ayrıntıyı içeren ve ilgili meslek odalarına kayıtlı teknik personel tarafından onaylanmış proje
Küçük Ölçekli İşletme	50 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 25 milyon TL'yi aşmayan işletme
Orta Ölçekli İşletme	250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 125 milyon TL'yi aşmayan işletme

Tanım	Açıklama
İl Proje Değerlendirme Komisyonu	Vali yardımcısı başkanlığında; Bakanlık il müdürü ve il müdür yardımcısı, yatırım izleme koordinasyon başkanlığı veya il özel idaresi genel sekreterliği, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Ticaret Borsası, Ziraat Odası Başkanlığı ile ihtiyaç duyulması halinde proje konusuna göre belirlenecek diğer ilgili üniversite, sivil toplum kuruluşu ve kamu kurumu temsilcilerinden en az 5 kişiden oluşturulan ve 2020/24 nolu Tebliğ kapsamında ilinde yapılan proje başvurularını değerlendiren komisyon
İl Proje Yürütme Birimi	İl düzeyinde programın tanıtımından, projelerin uygulamasından, ödeme icmal veya listelerinin hazırlanmasından, onaylanmasından ve tamamlanan projelerin izlenmesinden sorumlu olan, yapılacak iş ve işlemleri il müdürlüğü adına yürüten, ilgili şube müdürü ve proje kontrol görevlileri ile gerektiğinde il müdürlüğü ve diğer kamu kurumu personelinin valilik oluruyla görevlendirilmesi ile oluşturulan en az 3 kişilik birim
Hibeye Esas Proje Tutarı	Belirtilen kriterleri sağlayan hibe desteği verilecek uygun maliyetler toplamı
Aynı Katkı	Başvurusu yapılan yatırımın tamamının gerçekleştirilmesi için hibeye esas mal alım tutarı dışında tamamı yatırımcı tarafından karşılanan/karşılanacak miktar
Referans Fiyat	Uygulama yılı itibarıyla Tarım Kredi Kooperatifi satış birim fiyatları, Pankobirlik (Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği) satış fiyatları ve bu listelerde yer almayan konularda Referans Fiyat Komisyonu tarafından belirlenen fiyat
Referans Fiyat Farkı	Başvuruda yer alan hibeye esas mal alım tutarını oluşturan her bir kalemin, o kalem için tespit edilen referans fiyatlardan yüksek olan kısımlarının toplamı
Referans Fiyat Farkı Komisyonu	İl müdürü ve/veya il müdür yardımcısı başkanlığında İl Proje Yürütme Birimi personeli içinden en az 3 kişiden oluşturulan komisyon
Kırsal Alan	31/12/2012 tarihli TÜİK verilerine dayanılarak nüfusu 20.000’den az olan tüm illerdeki yerleşim yerleri
Yenilenebilir Enerji	Jeotermal, biyogaz, güneş ve rüzgâr enerjisi
Alternatif Enerji	Jeotermal, Biyogaz, Güneş ve Rüzgâr Enerjisi
Genç Girişimci	Başvuru tarihi itibarıyla, yaş olarak 19’undan gün almış, 41’inden gün almamış gerçek kişi
Monoblok Yapıdaki Makine ve Ekipman	Tek parçadan oluşan, tek bir gövde biçiminde olan makine
Yatırımcı	Destek programı kapsamında proje hazırlayıp başvuruda bulunan ve başvurusu kabul edilerek hibe sözleşmesi imzalayan gerçek ve tüzel kişiler
Yüklenici	Hibe sözleşmesi imzalanan yatırım projesi kapsamında yatırımcılar tarafından satın alınacak makine, ekipman ve malzeme ile inşaat yapım işlerini sağlayan bağımsız gerçek ve tüzel kişi

Kimler başvurabilir?

Başvuru Sahibi Türü	Açıklamalar
Gerçek Kişiler	- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından oluşturulan Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) veya diğer kayıt sistemlerine kayıtlı olmalıdır. - Kamu görevi yürütenler, devlet memurları, kamu işçileri veya devlet üniversitelerinde görevli öğretim görevlileri gerçek kişi olarak başvuramazlar. - Elektronik ortamdaki başvuruların Gerçek kişilerde başvuru sahibi ya da yetkilendirdiği kişinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması şartıyla Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ile yapılması zorunludur. - Gerçek kişilerin mali durumlarını gösteren açıklayıcı, destekleyici bilgi ve belge sunmaları halinde “mali yapısı ve proje gerçekleştirilmesi kapasitesi” değerlendirilirken başvuru sahibi lehine puanlama yönünden dikkate alınacaktır.
Tüzel Kişiler	- Uygun başvuru sahibi Tüzel Kişi türleri: 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda tanımlanan Kollektif Şirket, Limited Şirket ve Anonim Şirketler, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 18/4/1972 tarihli ve 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu, 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanuna göre kurulmuş Kooperatifler 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun ilgili maddelerine göre kurulan Islah Amaçlı Yetiştirici Birlikleri ile bunların Üst Birlikleri/İktisadi Teşekkülleri 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununun ilgili maddelerine göre kurulan İktisadi Teşekküller - T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından oluşturulan Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) veya diğer kayıt sistemlerine kayıtlı olmalıdır. - Kuruluş tüzüklerinde/ana sözleşmelerinde onay verilmiş tüzüğünde belirtilen faaliyet alanları ile ilgili yatırım konularına son genel kurulda gündeme alınıp karara bağlanmış olması gereklidir. - Tüzel kişiler başvuruları ile birlikte, firmanın sermaye yapısı, miktarı ve faaliyetleri açısından nihai durumunu gösterir Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi tasdikli örneği ekinde hala geçerli olan tüzük/ana sözleşmesinin yer aldığı Ticaret Sicil Gazetesi ile 2020/24 no’lu Tebliğin Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihten sonra Ticaret ve Sanayi Odasından alınmış faaliyet belgesini sunmalıdır. - Tüzel kişilerin, son başvuru tarihinden önce proje başvurusu, hibe sözleşmesi imzalanması ve uygulamaların gerçekleştirilmesi konularında yetkili kurul ve/veya organlarından aldıkları yetki kararı ile yatırım yapma konusunda almış oldukları yönetim kurulu kararını proje başvurularında ibraz etmeleri gerekmektedir. - Tüzel kişilerin, bu programa proje başvurusu yapılması, ortaklık kurulması, hibe sözleşmesi imzalanması ve uygulamaların gerçekleştirilmesi konularında yetkili kurullarından son başvuru tarihinden önce yetki almış olması ve bu yetki belgesini proje başvurularında ibraz etmeleri gerekmektedir.

Başvuru Sahibi Türü	Açıklamalar
	- Ör. Hibe başvurusu şirket adına yapılıyorsa, başvuruyu imzalayarak sunan kişinin yetkilendirildiğine dair yetkili organ kararı, kooperatif adına kooperatif başkanı tarafından yapılan bir başvuruda ise, kooperatif başkanına yetki veren yönetim kurulu kararı (kooperatif genel kurul kararı ile yönetim kurulu bu tip yetkilendirmeler için yetki almışsa) hibe başvurusu ekinde verilmelidir. - Tüm yatırımlara yönelik proje konularında başvuran tüzel kişiler idari ve mali açıdan kamudan bağımsız olmalıdır. Tüzel kişilerin idari ve mali açıdan kamudan bağımsız olduklarına dair taahhütnameyi, gerçek kişilerin ise kamu hizmeti yapmadıklarına dair taahhütnameyi başvuru ekinde sunmaları gereklidir. - Elektronik ortamdaki başvuruların Tüzel kişilerin vergi numarası ve yetkilendirilen kişinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması şartıyla Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ile yapılması zorunludur. - Tüzel kişiler için Bakanlık nezdinde tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili olan kişi veya kişilerin bilgileri Bakanlığa sunulmuş olan noter onaylı imza sirkülerinde yer almalıdır. Birden fazla kişinin münferit olarak tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili olduğu durumlarda, başvuru formunda bir kişinin bilgilerinin belirtilmesi gerekmektedir. Bu durumda, yetkili kişi için yapılması gereken tüm kontroller bu kişiler üzerinden yapılacaktır. Şayet, temsil ve ilzama yetkili olarak belirtilen kişiler müştereken yetkili ise müşterek imzaya yetkili olan kişilerin bilgilerinin de başvuru formunda belirtilmesi gerekmektedir. Bu durumda, yetkili kişi için yapılması gereken tüm kontroller başvuru formunda belirtilen kişiler üzerinden yapılacaktır. - Yukarıda belirtilen durumlara ek olarak adli sicil ve/veya adli sicil arşiv kaydı sorgulamaları; başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, anonim şirket ise yönetim kurulu üyeleri, limited şirket ise şirketi temsil ve ilzama yetkili kişi(ler), limited şirket ve şirketi temsil ve ilzama yetkili kişi yok ise şirket ortakları, kolektif şirket ise şirket ortakları, komandit şirket ise şirketi temsil ve ilzama yetkili sınırlı ortak ve sınırsız ortakları, üretici örgütü ise yönetim kurulu üyeleri için yapılacaktır. - Bilançosu olmayan yeni kurulmuş tüzel kişilerin, mali durumlarını gösteren açıklayıcı, destekleyici bilgi ve belge sunmaları halinde “mali yapısı ve proje gerçekleştirilmesi kapasitesi” değerlendirilirken başvuru sahibi lehine puanlama yönünden dikkate alınacaktır.
Uygun olmayan başvuru sahipleri	Bkz. Uygulama Esasları Madde 4.2.

Desteklenen Yatırım Konu ve Niteliklerine göre Destek Tutarı Üst Limitleri ile Destek Oranları

Yatırım Konusu ve Kodu	Alt Konu ve Kodu	01 – Yeni Tesis	02 – Tamamlama	03 – Kapasite Artırımı	04 – Teknoloji Yenileme ve / veya Modernizasyon
Tarımsal Ürünlerin İşlenmesi, Kurutulması, Dondurulması,	A- Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin İşlenmesi, Paketlenmesi ve Depolanması	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000
	B- Bitkisel Ürünlerin İşlenmesi, Kurutulması, Dondurulması,	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000

Yatırım Konusu ve Kodu	Alt Konu ve Kodu	01 – Yeni Tesis	02 – Tamamlama	03 – Kapasite Artırımı	04 – Teknoloji Yenileme ve / veya Modernizasyon
Paketlenmesi ve Depolanması (TÜİ)	Paketlenmesi ve Depolanması				
	C- Hayvansal Ürünlerin İşlenmesi, Kurutulması, Dondurulması, Paketlenmesi ve Depolanması	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000
	Ç- Çelik Silo ve Soğuk Hava Deposu	3.000.000	-	-	-
Tarımsal Üretime Yönelik Sabit Yatırımlar (TÜY)	A- Modern Yeni Seralar	3.000.000	-	-	1.500.000
	B- Büyükbaş Hayvancılık için Sabit Yatırımlar	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000
	C-Küçükbaş Hayvancılık için Sabit Yatırımlar	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000
	Ç-Kanatlı Yetiştiriciliği için Sabit Yatırımlar	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000
	D- Kültür Mantarı Üretimine Yönelik Sabit Yatırımlar	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000
	E- Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Kesimhaneleri	-	-	-	1.500.000
	F- Kanatlı Kesimhaneleri	3.000.000	-	-	-
Yenilenebilir Enerji Üretim Tesisi (YEÜ)		-	-	-	1.500.000
Su Ürünleri Yetiştiriciliği (SÜİ)	A- Denizlerde Yetiştiricilik	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000
	B- İç Sularda Yetiştiricilik	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000
Hayvansal ve Bitkisel Orijinli Gübre İşlenmesi, Paketlenmesi ve Depolanması (HOG)	A- Hayvansal Orijinli Gübre	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000
	B- Bitkisel Orijinli Gübre	3.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000

Proje süresi

- Yatırım projelerinin fiziki olarak tamamlanma son tarihi 30/11/2021'dir. Proje bitiş süresi mücbir sebepler hariç projelerin 2020/24 nolu Tebliğde yazan son tamamlanma tarihlerini geçemez.
- Yatırıma ait fiziki gerçekleşmenin tamamlanması, nihai rapor ve eklerinin idareye sunulmuş olması ve idarece de kabul edilmesi halinde yatırım tamamlanmış sayılır.

- Mücbir sebepler kapsamında tamamlanamayan projeler için yatırımın son tamamlanma tarihinden 1 ay önce başvuru yapılması halinde iş takviminde belirtilen fakat mücbir sebepler dolayısıyla kaybedilen süre kadar ek süre verilecektir. Hibe sözleşmesi sonrası yatırımın 30/11/2021 tarihine kadar mücbir sebepler veya yasalarda/mevzuatta yatırımın uygulanmasını zorlaştıracak veya geciktirecek değişimler olmasından dolayı tamamlanamayacağının anlaşıldığı durumlarda; yatırımcının yatırımın son tamamlanma tarihinden bir ay önce gerekçeleriyle birlikte başvurması halinde; il müdürlüğünün mevzuata uyarlılığını inceleyerek İPYB’ce düzenlenen raporu İl Müdürünün onaylaması koşulu ile projenin süresinin uzatılma talebi Genel Müdürlüğe gönderilir ve Genel Müdürlüğün de uygun görmesi halinde sözleşme süresi uzatılır.

Desteklenen Yatırım Harcamaları ve Satınalma Süreçleri ve Şartları

Kapsam	Açıklama
Desteklenen Yatırım Harcamaları	- İnşaat işleri alım giderleri (Program çerçevesinde yapılacak yeni makine, ekipman ve malzeme alımları, üretimi de içeren bir proje bütününün parçası olduğu takdirde finanse edilir.) - Makine, ekipman ve malzeme alım giderleri (Program kapsamında hibe desteği verilecek inşaat işleri alım giderleri, projenin faaliyete geçmesi için kaçınılmaz olan inşaat işlerini kapsar.)
Aynî Katkılar	- Proje sahiplerinden veya işbirliği yapılan kişi ve kuruluşlardan herhangi biri tarafından hibe sözleşmesi öncesi edinilmiş arazi, bina, makine ve ekipman, aynı katkı olarak proje yatırım tutarına dahil edilmez. - Hibe sözleşmesi imzalandıktan sonra yatırımcılar tarafından, hibeye esas proje giderleri dışında kendi kaynaklarını kullanarak bina, malzeme, makine ve ekipman ile işgücüne yönelik olarak yapılacak herhangi bir katkı, yatırım süresi içerisinde tamamlanması koşulu ile aynı katkı olarak değerlendirilir. Ancak, iş takvimleri ve uygulamalar sırasında bu katkıların tamamının, yatırımcı tarafından, hibeye esas proje giderlerine yönelik kullanımlar yapılmadan önce veya eşzamanlı olarak gerçekleştirilmesi zorunludur. Başvuru sahipleri, bu hususları başvuru formlarında taahhüt ederler. - Aynı katkılar, hibeye esas proje giderleri kapsamında öngörülmüş satın alımlardan ayrı bağımsız ihaleler veya gerçekleştirmeler şeklinde yapılır. - Aynı katkıda fiziki gerçekleştirme esas alınır, aynı katkıda gösterilen inşaat ve makine- ekipman için ayrıca ihale yapma zorunluluğu yoktur. - Ancak zorunlu hallerde birlikte ihaleye çıkılması durumunda ihale sonrası oluşacak tutarda tenzilat söz konusu ise aradaki fark hibeye esas proje tutarından düşülür. - Başvuru aşamasında aynı katkı olarak taahhüt edilen işlerin projede öngörülen nitelik, nicelik ve büyüklükte gerçekleştirilmesi şarttır. Bu husus il müdürlüğü tarafından mahallinde izlenir ve rapora bağlanır. - Bu kapsamda yapılacak aynı katkılar, yatırımcının yapmakla yükümlü olduğu katkı payının yerine ikame edilemez. - Proje sahipleri tarafından taahhüt edilen aynı katkı, mutlaka bir iş karşılığı olmalı ve bütçe büyüklüğü ile birlikte iş kalemi olarak hibe başvuru formları bütçe tablolarında belirtilmelidir. Aynı katkı kapsamında belirtilen işin karşılığı olan tutarın uygulama aşamasında aynı tutarda gerçekleşmesinden ziyade, taahhüt edilen işin yapılması gerekmektedir. Bu nedenle de hibe başvuru formları ve bütçe formlarında aynı katkı bölümlerinde yapılması planlanan işler mutlaka ayrıntılı olarak belirtilmelidir.

Kapsam	Açıklama		
	Yatırımcının inşaat ile ilgili aynı katkısı gerçekleşmeden ve inşaat bir bütün olarak tamamlanmadan makine, ekipman ve malzeme alımı ile ilgili hibe ödemesi talep edilemez. Makine, ekipman, malzeme alımı ile ilgili yatırımcının taahhüt ettiği aynı katkı yerine getirilmeden mal alımı ile ilgili hibe desteği talep edilemez.		
Satınalma Süreçleri	- Hibeye esas proje tutarını oluşturan, hibe desteği verilecek proje giderleri mutlaka teknik projeye ve piyasa etütlerine dayandırılır ve proje başvurularında ayrıntılı olarak belirtilir. - Yatırımcılar tarafından, proje kapsamında satın alınacak ve hibe desteği verilecek tüm makine, ekipman, malzeme ve inşaat işleri Bakanlık tarafından yayımlanan Satın Alma Rehberinde belirtilen kurallara uygun olarak yapılmış satın alımlar sonucunda belirlenen yüklenicilerle yapılacak sözleşmeler kapsamında sağlanır. - Yatırımcı, Hibeye Esas Proje Giderlerinden inşaat ve makine ekipmanı ayrı ayrı ihale edebileceği gibi bu giderlerin tamamını tek bir ihale şeklinde de gerçekleştirebilir. - Yatırımcılar tarafından sürekli çalıştırılan, düzenli, dönüşümlü, yarı zamanlı ve geçici olarak işe alınmış kişiler, kamu çalışanları, kamu kurumları ile kamu tüzel kişiliğine haiz kuruluşlar Yüklenici olamazlar. - Hibe sözleşmesine bağlanan Hibeye Esas Proje Tutarı, uygulama sürecinde artırılmaz. Ancak sözleşmeye bağlanan tutarı aşmaması ve başvuruda bütçelendirilen ve iş kalemlerinde gösterilen inşaat/makine-mal alımı ile ilgili kalemlerde kapasite azalışı olmaması kaydıyla gider kalemleri arasında ilgili maddelerde belirtilen kısıt ve limitlere aykırı olmamak şartıyla aktarımlar yapılabilir veya destek kapsamında başvuruda bütçelendirilen ve alımı yapılan inşaat/makine-mal kalemlerinden proje başvuruları kapsamında satın alma rehberine ve/veya teknik şartnamelere uygun olarak temin edilmeyen ve uygun harcama kapsamında kabul edilmeyen kalemler ikinci el alımı olmamak şartı ile projelerin amacına uygun olarak aynı katkı ile tamamlandığı ve tesisin faaliyete geçmesinde engel oluşturmadığı takdirde hibe hesaplaması kalemlerinden düşülür ve başlangıçta belirlenen toplam hibe tutarındaki miktardan düşülerek hibe ödemesi yapılır. - Yatırımın sadece Makine Ekipman alımını içermesi durumunda, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun geçici 16 ncı maddesine göre İmar Barışı kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Bakanlığın yetkilendirdiği kuruluşlardan alınmış "Yapı Kayıt Belgesi" kabul edilecektir. Makine Ekipman alımı yanında Yapı Ruhsatı gerektirmeyen inşaat işleri olması durumunda "Yapı Kayıt Belgesi" yanında Yapı Ruhsatının alınmasına gerek olmadığına dair resmi yazı da <u>başvuruda</u> sisteme yüklenecektir.		
Satınalma Şartları	<table><tr><td>İnşaat İşleri</td><td> - Program kapsamında hibe desteği verilecek inşaat işleri alım giderleri, projenin faaliyete geçmesi için kaçınılmaz olan inşaat işlerini kapsar. - Yeni Yatırım ve Tamamlama başvurularında Hibeye Esas Proje Gideri sadece inşaat faaliyetinden ibaret olamaz. Ancak çelik silo, soğuk hava deposu ve sera yatırımları sadece inşaat faaliyetinden ibaret olabilir. - Çelik silo ve soğuk hava deposuna ait giderlerin tamamı yeni tesis başvurularında inşaat gideri olarak bütçelendirilebilir. Mevcut tesisin bir unsuru olarak yapılacak çelik silo ya da soğuk hava deposuna ait kapasite artırımı - teknoloji yenilenmesine yönelik başvurularda da giderlerin tamamı inşaat gideri olarak bütçelendirilebilir. </td></tr></table>	İnşaat İşleri	- Program kapsamında hibe desteği verilecek inşaat işleri alım giderleri, projenin faaliyete geçmesi için kaçınılmaz olan inşaat işlerini kapsar. - Yeni Yatırım ve Tamamlama başvurularında Hibeye Esas Proje Gideri sadece inşaat faaliyetinden ibaret olamaz. Ancak çelik silo, soğuk hava deposu ve sera yatırımları sadece inşaat faaliyetinden ibaret olabilir. - Çelik silo ve soğuk hava deposuna ait giderlerin tamamı yeni tesis başvurularında inşaat gideri olarak bütçelendirilebilir. Mevcut tesisin bir unsuru olarak yapılacak çelik silo ya da soğuk hava deposuna ait kapasite artırımı - teknoloji yenilenmesine yönelik başvurularda da giderlerin tamamı inşaat gideri olarak bütçelendirilebilir.
İnşaat İşleri	- Program kapsamında hibe desteği verilecek inşaat işleri alım giderleri, projenin faaliyete geçmesi için kaçınılmaz olan inşaat işlerini kapsar. - Yeni Yatırım ve Tamamlama başvurularında Hibeye Esas Proje Gideri sadece inşaat faaliyetinden ibaret olamaz. Ancak çelik silo, soğuk hava deposu ve sera yatırımları sadece inşaat faaliyetinden ibaret olabilir. - Çelik silo ve soğuk hava deposuna ait giderlerin tamamı yeni tesis başvurularında inşaat gideri olarak bütçelendirilebilir. Mevcut tesisin bir unsuru olarak yapılacak çelik silo ya da soğuk hava deposuna ait kapasite artırımı - teknoloji yenilenmesine yönelik başvurularda da giderlerin tamamı inşaat gideri olarak bütçelendirilebilir.		

Kapsam	Açıklama
	- İnşaatın yapılma yöntemi ile kullanılacak teknolojiyi açıklayan, inşaat işleriyle doğrudan ilgili malzeme, işçilik, makine, ekipman kullanım veya iş makinesi giderlerini kapsayan ve gider türü, ölçü birimi, miktar, birim fiyat ve tutar ayrıntılarını da ihtiva eden taslak yapım şartnameleri ve uygulama aşamalarını süreleriyle birlikte gösterir bir iş programı da proje başvuru ekinde sunulur. - İnşaat işleriyle ilgili mimari, statik, elektrik, sıhhi tesisat ve çevre düzenlemesine ait uygulama projelerinin ve bu projelere ait metraj ile keşif özetlerinin imzalı suretlerinin incelenmek üzere hibe sözleşmesi ekinde sunulmuş olması gerekir. Bu uygulama projelerini hazırlayan kişinin ilgili meslek odasına kayıtlı olması şarttır. - Yeni Tesis ve Tamamlama projelerinde idari kısımlarla ilgili harcamalar, idari bina (ofisler, yatakhane, yemekhane, soyunma odası, tuvaleti de kapsayacak şekilde) ve bekçi kulübesi, teşhir ve satış reyonu, bakıcı evi, jeneratör odası, ihata duvarı, işletme içi yollar hibeye uygun harcamalar kapsamında değerlendirilir. Bu harcamaların toplamı hibeye esas inşaat giderinin %15'ini, her yapı için kazı, dolgu ve reglaj işleri yapının toplam hibeye esas inşaat giderinin %6'sını ve alansal olarak idarî alan, toplam inşaat alanının %30'unu aşamaz. Bu kısıtlara uygun olmayan bütçelendirmeler olması halinde proje kabul edilmez. Bakıcı evi hibeye esas proje maliyeti içinde 60 bin TL'yi aşamaz. - Mesken ve benzeri yapıları kapsayan proje başvuruları hibe desteği kapsamında değerlendirilmez. - Proje uygulaması ile ilgili ulusal mevzuat gereği alınması gerekli izin, ruhsat, denetim işleri ve uygulamalarda yapılması zorunlu olan tüm işlemlerin yerine getirilmesinden yatırımcılar sorumludur. İnşaat işleri ile ilgili ulusal mevzuat gereğince alınması gerekli izin ve ruhsatlar hibe sözleşmesi imza tarihinden itibaren üç ay içinde, yatırımlarla ilgili mevzuat gereği alınması gerekli diğer izin ve ruhsatlar hibe sözleşmesi evrakı ekinde, tesis tamamlandıktan sonra alınması gerekli izin ve ruhsatlar ise en geç nihai rapor ekinde sunulmak zorundadır. - Yapılarda tüm alanların kullanım amacı belirlenmiş ve yatırım amacı ile uyumlu olmalıdır. Aksi durumda ilgili harcamalarda kesinti yapılabilir veya yapının tamamı hibeye uygun olmayan harcama olarak değerlendirilebilir. - Ahır, sağımhane, vb. binalarda idari mahaller (veteriner hekim odası, soyunma odası, tuvalet ve banyo unsurları) planlanması durumunda, bu alanların büyüklüğü yatırımın kapasitesi ve tam zamanlı çalışan sayısı ile orantılı olmalıdır. İhtiyaç fazlası büyüklükte planlama yapıldığının tespit edilmesi durumunda, ilgili binanın tamamı uygun olmayan harcama olarak değerlendirilecektir. - Çelik silo, sera ve soğuk hava deposu yatırımları hariç yeni tesis ve tamamlama yatırımlarında inşaat gideri, hibeye esas proje tutarının %80'inden, kapasite artırımına yönelik yatırımlarda %60'ından, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyona yönelik yatırımlarda ise %20'sinden fazla olamaz. - Yenilenebilir enerji olarak jeotermal kaynağın kullanılacağı yatırımlarda kuyu maliyetinin hibe desteği kapsamına alınabilmesi için elde edilen enerjinin mevcut veya mevcut destek programına dair 2020/24 no'lu Tebliğ kapsamında

Kapsam	Açıklama
	kurulacak tesiste kullanılması şarttır. Sadece jeotermal kuyu için hibe desteği verilmez. Jeotermal kuyunun farklı parselde olması durumunda isale hattına hibe desteği ödenmez. - İnşaat bütçesi 500.000 TL'nin üzerinde ise inşaat ödemeleri, yapılan ihale bazında en fazla iki hakediş ile ödeme evrakı düzenlenerek talep edilir. İnşaat ödemeleri için ilk talep edilecek hakedişin rakamı 500.000 TL'nin altında olamaz. Proje başvuru sahipleri tarafından, oluşturulacak hibeye esas proje tutarlarında oluşabilecek yanılmalar ve sapmalardan proje sahipleri sorumludur. - Aşağıdaki hususları taşımayan proje evrakı reddedilecektir. - Detaylı metraj cetveli ilgili odaya kaydı bulunan mühendis/mühendisler (Harcama kalemlerine göre inşaat mühendisi, mimar, elektrik mühendisi ya da makine mühendisi) tarafından imzalanmış, tarih atılmış ve kaşelenmiş olmalıdır. Mühendisler ait oda kayıt belgeleri online başvuru aşamasında diğer belgeler kısmına yüklenmelidir. - Elektrik tesisat projeleri ve mekanik projeler ilgili odaya kaydı bulunan proje müellifi tarafından imzalanmış, tarih atılmış ve onaylanmış olmalıdır. Müelliflere ait oda kayıt belgeleri online başvuru aşamasında diğer belgeler kısmına yüklenmelidir.
Makine, Ekipman ve Malzeme Alımı	- Program çerçevesinde yapılacak yeni Makine, Ekipman ve malzeme alımları, üretimi de içeren bir proje bütünüdür parçası olduğu takdirde finanse edilir. - Yeni yatırım ve kapasite artırımı başvurularında hibeye esas proje gideri sadece makine ve ekipman alım giderinden ibaret olamaz. - Tamamlama ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyona yönelik proje tekliflerinde hibeye esas proje tutarının tamamı makine ve ekipman alım giderinden ibaret olabilir. - Makine ve ekipman alımlarında, alım bedeli ile proje sahasına teslim giderleri ve montaj giderleri tek bir alım faturasında bulunmaları durumunda uygun harcama kapsamında değerlendirilerek hibe desteği verilir. Ayrı faturalandırılması durumunda ise sadece mal alım bedeline hibe desteği verilir. - Makine ve ekipman ile ilgili düzenlenen teknik şartname; projedeki kullanım amacı ve üretimdeki gerekliliği belirtilerek, proje başvuru ekinde sunulur. - Makine-ekipman yerleşim planı ve listesi ilgili odaya kaydı bulunan proje müellifi tarafından imzalanmış ve kaşelenmiş (kaşe kullanıyorsa) olmalıdır. Müelliflere ait oda kayıt belgeleri online başvuru aşamasında diğer belgeler kısmına yüklenmelidir. - Makine, ekipman ve malzeme alım giderleri kapsamında, demirbaş eşya, mobilya, mefruşat alımı gibi giderler ve tesis tamamlandıktan sonra tesisin işletilmesine yönelik hammadde veya malzeme gibi işletme giderlerine hibe desteği verilmez.

Kapsam	Açıklama
	- Trafo satın alımları hibe desteği kapsamında değildir. - Yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üreten tesisler hariç enerji nakil hattı satın alımları hibe desteği kapsamında değildir. Yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üreten tesisler için ise enerji nakil hattı satın alımları hibeye esas proje tutarının en fazla %15'i ile sınırlıdır. - Yeni tesis konusu dışında jeneratör satın alımları hibe desteği kapsamında değildir. 1) Bilişim sistemleri ve eğitimi ile ilgili satın alımlar; makine, ekipman ve malzeme alım giderleri kapsamında değerlendirilir. - Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine ait teknik şartnameyi, metraj ve keşfi, makine yerleşim planını ve bina büyüklüğü ile alınan makinelerin uyumlu ve üretim aşamalarında gerekli olduğuna dair raporu hazırlayan ve tasdik eden kişilerin ilgili meslek odasına kayıtlı olmaları şarttır. - Sabit yatırımlar kapsamında bütçelendirilen balya ve silaj makineleri referans fiyat uygulamaları hariç, hibeye esas tutar ile aynı katkının beraber bütçelendirildiği bütün (monoblok) yapıdaki makineler ve ekipmanlar hibeye uygun giderler kapsamında değerlendirilmez ve bu tip projeler kabul edilmez. - Proje inşaat ve makine ekipman alımını içeriyorsa; inşaat tamamlanmadan makine, ekipman ve malzeme alım ödemeleri yapılamaz. Ayrıca makine, ekipman ve malzeme alım ödemeleri, yapılan ihaleler bazında tek ödeme evrakı düzenlenerek talep edilir. - Kendinden hareketli/çekilebilir makine, taşınabilir depo, vb. giderlere hibe desteği verilmez. Küçükbaş/büyükbaş hayvan yetiştiriciliği için sabit yatırımlarda kullanılacak yem karma makinesinin hibe desteğinden faydalandırılabilmesi için sabit olması şartı aranmaz. - Hibe sözleşmesi öncesi, yatırımcının inşaat işleri ve/veya makine, ekipman ve malzeme alım giderleri işleri ile ilgili satın alma işlemlerinin gerçekleştirilmesi için ek süre talep etmesi halinde, il müdürlüklerince yapılacak inceleme sonucu durumu uygun mütalaa edilenler için yatırım sürelerinin 2020/24 nolu Tebliğde belirtilen son tamamlanma tarihlerini geçmemeleri şartı ile hibe sözleşmesi imzalaması süresine ek olarak otuz gün süre verilir. Mücbir sebepler hariç olmak üzere verilen ek otuz günlük süre içinde satın alma rehberine uygun işlem gerçekleştirilemez ise hibe sözleşmesi imzalanmaz. - Yatırımcının, yatırımı kapsamında destek almak istediği (yapım işleri hariç) makine, ekipman ve malzemeler için; satın alma uygunluk onayı almak üzere İl Proje Yürütme Birimine sunduğu satın alma evrakının ekinde yüklenici olarak seçilen imalatçı/bayi veya tedarikçinin temin edeceği aşağıdaki belgelerden ilgili olanı sunması halinde uygun harcama kapsamında değerlendirilecektir. - Yurt içinde üretilmiş makine, ekipman ve malzemeler için TSE, TSEK veya Yerli Malı Belgelerinden herhangi birini - İthal makine, ekipman ve malzemeler için CE belgesi ile birlikte menşe belgesini - Özel imalat makineler için Deney Raporunu

Yatırım Konularına Göre Koşullar

Yatırım Konusu	Şartlar
Genel Hususlar	- Yatırımcılar, 2020/24 nolu Tebliğ kapsamındaki tüm yatırım konularında ülke genelinde sadece bir adet proje başvurusunda bulunabilirler. - Aynı proje kapsamında farklı ürün ya da ürün gruplarının işlenmesi ve paketlenmesine yönelik proje teklifi yapılamaz. - Örneğin, sütün işlenmesine yönelik faaliyette bulunan bir işletmede meyve, sebze gibi başka bir ürünün işlenmesi ya da paketlenmesi için proje başvurusu yapılamaz. Ancak, ilgili mevzuatına uygun olması koşuluyla soğuk hava depolarında farklı ürün ya da ürün gruplarının depolanmasına yönelik projeler kabul edilir. - Kısmen yapılmış tesislerin tamamlanmasına veya kapasite artırımı, teknoloji yenilemeye yönelik başvurularda; yatırım yeri organize sanayi bölgesi, tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi veya küçük ihtisas sanayi sitesinde ise, işletmenin uygulayacağı yatırım konusu ile uyumlu olduğunu gösteren belgenin yukarıda belirtilen yatırım yerleriyle ilgili yönetim kurulundan alınması gerekir. - Daha önceki tebliğler kapsamında Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı çerçevesinde hibe desteğinden yararlanmış olan tesislerden nihai ödemenin yatırımcının hesabına yatırıldığı tarih itibarı ile üç yılını doldurmuş olanlar, 2020/24 nolu Tebliğ kapsamında kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon niteliğinde hibe başvurusunda bulunabilirler. - Gübre toplayıcı ve taşıyıcı işlevi yapan kendinden hareketli ya da çekilir tip makine ve ekipman hibe desteği kapsamında değerlendirilmez. - Niteliği yeni tesis olan başvuruların; kırsal alan, küçük ihtisas sanayi sitesi, ihtisas/karma/özel organize sanayi bölgesi (OSB) ve tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesinde yapılması halinde yapılan başvurular öncelikli olarak değerlendirilir. - Yeni işletmelerin inşa edilebileceği tarım alanları veya mevcut işletmelerin genişletilebileceği/büyütülebileceği tarım alanlarının, 9/12/2017 tarihli ve 30265 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmelik ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu kapsamında izinlendirilmiş olması gereklidir. - Kiralanmış bir mülk üzerinde yapılacak yatırımlar uygun yatırımlardır. Kiralama süresi yatırım için son ödemenin yapıldığı tarihten itibaren en az beş yılı kapsmalıdır. Nihai raporda ödeme talep dosyası ekinde üst hakkı veya kiralamanın tapuya şerh edilme şartı aranır. Kira sözleşmesi yerine tahsis/irtifak belgesi bulunması halinde bu belgeler ilgili kurum ve kuruluşun bağlı oldukları mevzuata göre alınır. - Kiralık araziler için, tapu müdürlüğünden tapu üzerine işlenecek “başkasına ait olan bir arazideki inşaat üzerinde malik olma yetkisi veren” üst hakkı şerhi aranacaktır. Üst hak şerhi nihai rapor ekinde sunulmalıdır. - Eğer yatırım korunan bir alanda yapılacak ise (Sit alanları, milli parklar, tabiat parkları, özel çevre koruma bölgesi gibi), ilgili Kanun ve Yönetmeliklere göre izinlendirilmiş olmalıdır. - Başvuru sahibi adına ilgili kurumlarca mevzuatlarında aranan şartların yerine getirilmesi halinde tahsis/irtifakın iptal edilmeyeceğine yönelik resmi yazı alındığı takdirde taahhütname yerine kullanılabilir. - Köy tüzel kişiliğine ait köy yerleşim yeri olarak ayrılan alanlarda mutlaka valilik/kaymakamlık onayının alınması gerekir.

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Yatırım köy yerleşim alanı ve/veya kırsal mahalle içinde ise ve Yapı Kullanma İzin Belgesi alınmasını gerektirmiyorsa; İl Özel İdaresi/Belediyeden alınan ilgili yapının teknik ve diğer yasal düzenlemelerle uyumlu olduğunu gösteren imzalı, tarihli ve mühürlü “Yazılı İzin” belgesi hibe sözleşmesi ekinde sunulmalıdır. - Tarımsal amaçlı kooperatiflerce yapılacak olan yatırım konularına ait başvuruların hiçbirinde kira süresi şartı aranmaz. - Yatırımın sadece makine ekipman alımını içermesi durumunda, 3194 sayılı İmar Kanununun geçici 16 ncı maddesine göre İmar Barışı kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Bakanlığın yetkilendirdiği kuruluşlardan alınmış “Yapı Kayıt Belgesi” kabul edilecektir. Makine ekipman alımı yanında yapı ruhsatı gerektirmeyen inşaat işleri olması durumunda, yapı ruhsatının alınmasına gerek olmadığına dair ilgili kurumlardan alınacak resmi yazı da KKYDP on-line başvuru sisteminde proje başvurusunda diğer kategorisi altındaki bölüme yüklemelidir. 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununa göre kurulmuş serbest bölgelerde yapılacak yatırımlar için başvuru kabul edilmemektedir. - Ulusal mevzuat gereği alınması gereken tüm yasal izin ve ruhsatlardan başvuru sahipleri sorumludur. - Yatırımın yapılacağı yerin hisseli olması halinde; Tapu kaydının yatırımcı ile birlikte birden fazla kişiye ait olması (hisseli olması) durumunda, hissedarlardan birisinin başvurusu halinde diğer hissedarların yatırımcıya yetki vermesi ve her bir hissedarın sahibi oldukları taşınmaz üzerinde inşaat yapılmasına rızaları olduğunu ve işletmenin faaliyete geçtikten sonra en az 5 yıl süreyle işletmenin faaliyetine engel olabilecek ölçüde başka bir tesis kurmayacaklarının beyan edildiği noter tasdikli belgeyi online olarak başvuru aşamasında diğer yüklenecek belgeler kısmına yüklemeleri gerekmektedir. - Plansız alanlar imar yönetmeliğinin 17 nci maddesine göre, hisseli alanlarda sadece bir hissedara yapım izni/ruhsatı verildiğinden aynı parsel için başka bir hissedar başvuru yapamayacaktır. - Aynı parselin birden fazla kişi tarafından kiralanarak başvuru yapılması halinde; - Kiralanın alan sunulan yatırım projesi için yeterli olmalıdır. - Kiralama yatırım için son ödemenin yapıldığı tarihten itibaren en az beş yılı kapsamlı ve kira sözleşmesi noter tasdikli olmalıdır. - Farklı tüzel/gerçek kişilerce hazırlanmış olsa dahi aynı yatırım alanlarında birbirleri ile ortak ekonomik ilişkileri bulunan veya birbirlerini tamamlayan projelerle müracaat edilmesi durumunda aynı parselle ilgili tüm başvurular/sunulan projeler reddedilecektir. - Özgün olmayan, daha önce sunulan projelerin kopyalanması suretiyle yapılan aynı tip projeler ile başvuruda bulunulması halinde sunulan projeler reddedilecektir. - Kapasite artırımı veya teknoloji yenileme/modernizasyon konularında proje sunan yatırımcıların yapı kullanma izni, işletme kayıt/şartlı onay/onay belgesi, çalışma izin belgesi, çevre izin ve lisans veya çevre izin belgesi, işyeri açma ve çalışma ruhsatı, vb. güncel ulusal mevzuat kapsamında almaları gereken izin ve ruhsatlara sahip olmaları şarttır. Bu konuda mevcut belgelerini başvuru sırasında başvuru ekranı doküman yükleme kısmındaki diğer dokümanlar kısmına yüklemelidir.

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Yeni tesis/tamamlama konularındaki başvurularda, yatırımcı, yatırımın sonunda yukarıda bahsi geçen yürürlükteki mevcut veya resmi gazetede yayımlanarak değiştirilmiş mevzuat ile uyumlu olacağına dair taahhünameyi proje başvurusunda başvuru sisteminde yer alan diğer kategorisi altındaki bölüme yüklemeli ve son ödeme talebinde taahhüt ettiği bu belgeyi nihai rapor ekinde sunmalıdır. - Kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon konularında; mevcut tesisin faaliyeti ile ilişkili olarak başvuru sahibi tarafından bankalardan alınan kredi nedeniyle yatırım yerinin ipotekli olması halinde, ilgili bankadan geri ödemelerinin düzenli yapıldığına dair resmi yazı alınır. Şayet tesisi kiraya veren kişinin kiraya vermeden önce kullandığı kredi nedeniyle tesis ya da parsel üzerine konulan ipotek var ise başvuru kabul edilmez.
Tarımsal Ürünlerin İşlenmesi, Kurutulması, Dondurulması, Paketlenmesi ve Depolanmasına Yönelik Yatırımlar (TÜİ)	Genel İlk ürünün işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlara hibe desteği verilir.
	<u>TÜİ-A Tıbbi ve aromatik bitkilerin işlenmesi, kurutulması, paketlenmesi ve depolanması yatırımları</u> - Uygun Yatırım Nitelikleri: - Yeni tesislerin yapımı - Kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması - Faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı - Teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu - Tıbbi ve aromatik özelliği olan bitkilerin işlenmesi, kurutulması, paketlenmesi ve depolanması konularının tamamını içeren tesisin inşası ve ekipman satın alınması bir bütün olarak hibe desteği kapsamında değerlendirilir. - Başvurular için proje kodu TÜİ-A olmalıdır. Aksi halde proje başvurusu reddedilir. - Destek kapsamında olan Tıbbi-Aromatik Bitkiler: - Adaçayı, anason, aslanpençesi, aspir, biberiye, civanperçemi, çakşır, çemen, çörekotu, çöven, dağ çayı, dereotu, devedikeni, ebegümeci, ekinezya, fesleğen, göl soğanı, hardal, haşhaş, hint yağı, hodan, ısırgan otu, kapari/kebere, kekik, kırmızıbiber, kimyon, kişniş, kuşburnu, lavanta, maydanoz, mayıs papatyası, melek otu, mersin, meyankökü, nane, oğul otu, öksürük otu, pelin, rezene, safran, salep, sarı kantaron, sarımsak, sumak, şerbetçiotu zencefil, zerdeçal, üzerlik otu, hardal, yağ gülü, goji berry, hünnap, gümüş düğme, pire otu, şevketi bostan, meryem ana, çobançantası, geven, eşek hıyarı, nezle otu, kısa mahmut, defne, hatmi, alıç, domuz turpu, yüksükotu, çörekotu, altınotu, karahindiba, karaasma, kuzukulağı ve ıhlamur
	<u>TÜİ-B Bitkisel ürünlerin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması yatırımları</u> Uygun Yatırım Nitelikleri:

Yatırım Konusu	Şartlar
	○ Yeni tesislerin yapımı ○ Kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması ○ Faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı ○ Teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu • Başvurular için proje kodu TÜİ-B olmalıdır. Aksi halde proje başvurusu reddedilir. • Ürün çeşitlendirmesine yönelik yatırım başvuruları, faal olan tesislerde kapasite artırımı ve teknoloji yenileme niteliğinde yapılır. • Kapasite artırımı-teknoloji yenileme başvurularında işleme, kurutma, dondurma, paketleme ve depolama tesislerinde depolama ünitesi ek ünite olarak yapılacak ise kapasitesinin tesisin kapasitesi ile uyumlu olması gerekmektedir. • Meyve ve/veya sebze (kayısı, incir, domates, biber, vb.) kurutma tesisi projelerinin iklimlendirme unsurlarını içermesi şarttır. • Zeytinyağı konusunda; iki fazlı tesisler için kapasite artırımı ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon projesi başvuruları ile üç fazlı tesislerin iki fazlı sisteme dönüştürülmesine yönelik proje başvuruları kabul edilmektedir. • Zeytinyağı konusunda yeni tesis ve tamamlama projesi başvurularında yapılması planlanan tesisin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Zeytinyağı Tesislerinde Oluşan Atık Suların Yönetiminde Uyulması Gereken Teknik Hususlar konulu 2015/10 sayılı genelgesindeki hususlara uygun olması ön koşuldur. • Zeytinyağı konusunda üç fazlı üretim prosesinde, dekantasyon atık suyu, pirina ve yağ olmak üzere üç ayrı faz oluşurken; iki fazlı üretim prosesinde, sulu pirina ve yağ olmak üzere iki ayrı faz oluşmaktadır. Her iki üretim prosesi ürün kalitesi açısından karşılaştırıldığında, iki fazlı sistemde üretilen zeytinyağının polifenoller açısından daha zengin olduğu ve iki fazlı sistemde üretim prosesi arasında kirlilik yükleri açısından yaklaşık olarak 70-80 kat fark olduğu görülmektedir. İki fazlı üretim sistemi, sadece atık su miktarı açısından değil, aynı zamanda atık su kirlilik yükü açısından da çok daha çevreci bir üretim şekli olduğu için, yeni tesis ve tamamlama projesi başvurularında yapılması planlanan tesiste iki fazlı sistem olması koşulu aranır. • Un ve yem konularında; kapasite artışı olarak depolama tesisi [çelik silo (konik/düz)] yapımı ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon projesi için başvuru yapılabilir. • Un ve yem konularında yeni yatırım tesisi başvuruları kabul edilmez. • Kütlü pamuk konusunda yeni yatırım başvuruları kabul edilmez. • Çayın işlenmesi, kurutulması, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik olarak sadece Artvin, Giresun, Ordu, Rize, Trabzon illerindeki başvurular kabul edilir. • Fındık işlenmesi, kurutulması, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik olarak sadece Artvin, Bartın, Düzce, Giresun, Kastamonu, Kocaeli, Ordu, Samsun, Sakarya ve Trabzon illerindeki başvurular kabul edilir.

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Kabuk kırılma işlemine tabi tutulmuş sert kabuklu meyveler hariç ekonomik yatırım konularında, başka bir yatırım tesisinde ilk işlemesi yapılan mamul ürünün ikincil işlemesine ve paketlenmesine yönelik yatırımlar ile yurtdışında üretimi yapılan ürünlerin işlenmesine ve paketlenmesine yönelik yatırımlar hibe desteği kapsamında değerlendirilmez. - Örneğin çay, zeytinyağı, un, vb. gibi başka bir yatırım tesisinde işlenmiş, mamul haline getirilmiş ürünlerin işlenmesi ve paketlenmesine yönelik başvurular, hibe desteği kapsamında değerlendirilmez. <u>TÜİ-C Hayvansal ürünlerin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması yatırımları</u> - Uygun Yatırım Nitelikleri: - Yeni tesislerin yapımı - Kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması - Faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı - Teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu Kırmızı Et ve Kanatlı Eti Parçalama ile Mamul Madde Üretim Tesisleri - Kırmızı et ve kanatlı eti parçalama ile mamul madde üretim tesisi konulu yatırımlar için proje kodu TÜİ-C olmalıdır. Aksi halde proje başvurusu reddedilir. - Tesis sadece kırmızı et, sadece kanatlı eti veya kanatlı ve kırmızı etin birlikte işlendiği, parçalandığı, paketlenmesi ve depolandığı tesis olabilir. - Tesis, kırmızı et için en az 0,5 ton, en fazla 10 ton, kanatlı eti için en az 0,5 ton, en fazla 5 ton günlük kurulu et işleme kapasitesine sahip olmalıdır veya başvuru sahibi, sunduğu proje kapsamında belirtilen bu kapasite limitlerine ulaşacağını taahhüt etmelidir. - Hibeden faydalanan yatırımcılar nihai rapor ödemesi için talepte bulunduklarında; proje sonucu yapılan tesis, yürürlükte olan mevzuat ve/veya sözleşme sonrası yayımlanmış mevzuatla [5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu (Süt toplama merkezleri hariç), 25902 sayılı ve 10/8/2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik, 27/12/2011 ve 28155 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği] uyumlu olmalıdır. - Yatırımcılar, yeni tesis ve tamamlama konularında başvuru yaptıklarında, projelerini yukarıda belirtilen mevzuata uygun olarak gerçekleştireceklerini taahhüt etmelidir. Mevcut işletmeleri için başvuruda bulunmuşlarsa yukarıda belirtilen mevzuata uygun olarak hazırlanmış mevcut belgelerini online olarak sisteme yüklemeleri gerekmektedir. Su ürünlerinin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması yatırımları - Su ürünlerinin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik olarak Bakanlığımız mevzuatı ile Ulusal Mevzuatımıza uygun işleme kapasitesinin artması, soğuk zincir koşullarının düzeltilmesi ve teknolojik gelişmelerle piyasaya daha kaliteli

Yatırım Konusu	Şartlar
	ve farklı ürünler sunulmasına yönelik işletmelerin kurulması ile mevcut işletmelerin kapasitelerinin artırılması ve modernizasyonu konusundaki yatırımların yapılması amaçlanmaktadır. ○ Hamsi, alabalık, levrek ve çipura konusunda balık unu ve yağı, dondurma, tütsüleme ve tuzlama, taze ve soğutulma işlemleri ile marinat yapacak tesisler ile surimi, deniz salyangozu, midye ve kurbağa bacağı gibi ürünleri işleyen ve/veya işleyecek tesisler için proje başvuruları kabul edilecektir. ○ Bu yatırım konusu yalnızca aşağıda belirtilen yatırımları kapsamaktadır: ○ Yeni veya mevcut bir işletmede balık ve su ürünleri işleyen tesisin kurulması için gerekli inşaat işleri, su ürünlerinin taze, soğuk ve donmuş muhafazası, şoklanması için gerekli makine ve ekipman satın alınması, kesme, iç organ alma, pul kazıma, yıkama, sınıflandırma, kalibre/boylama, temizleme/ayıklama sistemleri için gerekli makine ve ekipman satın alınması, işleme amacına (konserveleme, tütsüleme/fümeleme, salamura etme, filetolama) yönelik sistemler için gerekli makine ve ekipman satın alınması, tartma, ambalajlama, paketleme, vakum paketleme ve etiketleme sistemleri için gerekli makine ve ekipman satın alınması. ○ Su ürünlerinin işlenmesi konusunda yapılacak proje başvuruları için proje kodu TÜİ-C olmalıdır. Aksi halde proje başvurusu reddedilir. ○ Başvurunun yapıldığı tarihte, mevcut işletmeler minimum ulusal standartlara sahip olmalıdır. Mevcut işletmeler 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 25902 sayılı ve 10/08/2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ile uyumlu olmalıdır. Bu konuda mevcut belgeler başvuru sırasında başvuru ekranı doküman yükleme kısmındaki diğer dokümanlar kısmına yüklenmelidir. Yeni tesis/tamamlama konularındaki başvurularda, yatırımcı, yatırımın sonunda yukarıda bahsi geçen yürürlükteki mevcut veya resmi gazetede yayımlanarak değiştirilmiş mevzuat ile uyumlu olacağına dair taahhünameyi proje başvurusunda başvuru sistemindeki diğer kategorisi altındaki bölüme yüklemeli ve son ödeme talebinde taahhüt ettiği bu belgeyi nihai rapor ekinde sunmalıdır. • Büyükbaş ve küçükbaş hayvanların derilerinin işlenmesine yönelik yatırımlar ○ Büyükbaş ve küçükbaş hayvanların derilerinin işlenmesine yönelik yatırımların tamamını kapsamaktadır. ○ Proje başvuruları, yüzülmüş ve koruma işlemleri dışında işlem görmemiş (pikle deri ve kromlu deri ürünler hariç) derilerin, tuzlu yaşı veya kuru (hava kurusu, tuzlu kuru, don kurusu) ham olarak işlendiği yatırım tesislerini kapsamaktadır. ○ Deri işleme tesisine yönelik proje başvuruları yatırım yerinin organize sanayi bölgesi olması şartıyla değerlendirmeye alınır. ○ Bu konuda yapılacak proje başvuruları için proje kodu TÜİ-C olmalıdır. Aksi halde proje başvurusu reddedilir. • Süt ve süt ürünlerinin işlenmesi, homojenizasyonu, pastörizasyonu, paketlenmesi, soğutulması ve depolanmasına yönelik yatırımlar ○ Yatırımlar için proje kodu TÜİ-C olmalıdır ○ Günlük en az 10 ton, en fazla 70 ton kurulu işleme kapasitesine sahip yeni tesis, tamamlama yatırımları veya kapasite ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon projesi uygulanması sonunda bu kapasiteye ulaşmayı taahhüt eden süt ve süt ürünlerinin işlenmesi ile ilgili yatırım başvuruları kabul edilecektir. ○ Uygun harcama kapsamında kabul edilecek malzeme ve ekipmanlar:

Yatırım Konusu	Şartlar
	▪ Süt kabul tankı, tartım kantarı, çiğ süt depo tankı, santrifüj pompa, otomatik pastörizatör, krema seperatörü, dinlendirme kazanı, CIP ünitesi (kimyasal tankı, su tankı, satrifüj pompa), mayalama teknesi, salamura pastörizatörü, kapama makinesi, teleme tarağı, karıştırma aparatı, faraş peynir arabası, proses tankı, tambur süzdürme, haşlama makinesi, kurutma arabaları, peynir kalıpları, doğrama makinesi, vakum makinesi, süzdürme arabası, arabalar, ambalajlama makinesi, dolum tankı, dolum makinesi, krema pastörize kazanı, yayık makinesi, şekillendirme makinesi, gramaj makinesi, soğuk oda, buhar kazanı ve tesisatı, laboratuvar malzemeleri, süt ürünlerinin işlenmesinde kullanılacak diğer makine ve ekipmanlar ile yeni tesislerde jeneratör alımları hibe kapsamında değerlendirilir. ○ Proje, uygulama sonunda gerekli olan ulusal izin ve ruhsatlara sahip olmalıdır. • Süt Toplama Tesisleri ○ Yatırımlar için proje kodu TÜİ-C olmalıdır. ○ Mevcut süt ve süt ürünlerinin işlenmesine yönelik olarak faaliyet gösteren işletmelerde ve 2020/24 nolu Tebliğin 11. maddesi üçüncü fıkrası (b) bendinde belirtilen tüzel kişiliklerin kapasite artırımı projesi kapsamında bütçelendirilen süt toplama tesislerinde çiğ sütün toplanması, süzülmesi ve soğutulabilmesinin sağlanması, uygun şartlar altında depolanması ön koşuldur. ○ Başvuruda bulunacak söz konusu işletmelerin, kuracakları süt toplama tesisi/tesisleri toplam kapasitesi mevcut işletmenin kapasite/ekspertiz raporlarında belirtilen günlük süt işleme kapasitesinden fazla olamaz. ○ 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve güncel 17.12.2011 tarih ve 28145 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik ile diğer yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre uygunluk arz etmelidir. ○ Çiğ süt toplamada kullanılan, süte temas edecek toplama için gerekli tankların en az 1000 L/gün kapasitede olması, yeni olması, otomatik temizleme sistemine sahip olması, sıcak su kaynağının sağlanması, süt kamyonuna süt transferini sağlamak için entegre olmuş süt pompasına sahip olması ve kullanılacak tankların yüzeylerinin, “Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği” ve “Gıda Hijyeni Yönetmeliği” hususlarına uygun; bakımlı, kolay temizlenebilir, gerektiğinde dezenfekte edilebilir olması gerekir. ○ Çiğ süt toplamada kullanılan tesisin yeri/yerleri, elektrik ve su tesisatları abonelikleri ile tankın konacağı parsel/parceller proje sahibin adına tapulu/kayıtlı olmalıdır, bu belgeleri başvuru sırasında online olarak diğer belgeler bölümüne yüklemelidirler. Kooperatif ve ilgili birliklerde parsel ve abonelikler ortaklarının /üyelerinin adına olabilir. Bu taktirde ortakların ve/veya üyelerin bu tesis/tesislerin kendi adlarına kayıtlı parselde uygulama rehberinin yayımı tarihinden itibaren kurulmasına ve en az 7 yıl süresince faaliyet göstermesine ve aboneliklerle ilgi tüm harcamaların kendilerince karşılanacağına dair rızalarının olduğu noter onaylı muafakatname vermeleri ve bu belgeleri başvuru sırasında online olarak diğer belgeler bölümüne yüklemelidirler. Bu belgelerin eksik, yanlış, uyumsuz olması veya yüklenmemesi halinde başvuru geçersiz olarak değerlendirilecektir. ○ Mevcut işletmelerde yapılacak kapasite artırımı projesi uygulanması sonunda kurulacak süt toplama tesis/tesisleri güncel gerekli olan ulusal izin ve ruhsatlara sahip olmalıdır.

Yatırım Konusu	Şartlar
	○ Projelendirilecek süt toplama tesisi/tesisleri: ▪ Mevcut faaliyette bulunan işletmeler için, işletmelerin kurulu bulunduğu il ve/veya ilçe sınırlarını, ▪ 2020/24 no'lu Tebliğin 11. maddesi üçüncü fıkrası (b) bendinde belirtilen tüzel kişiliklerin ana sözleşmesi ve/veya tüzüklerindeki faaliyet gösterdikleri alanı kapsamalıdır. • Arıcılık ürünlerinin işlenmesine yönelik yatırımlar ○ Yatırımlar için proje kodu TÜİ-C olmalıdır ○ Arıcılık ürünlerinin (bal, polen, arı sütü, propolis vb.) işlenmesi paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yeni tesis, tamamlama, kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon konularında başvurular kabul edilecektir. <u>TÜİ-Ç Tarımsal ürünlerin depolanmasına yönelik başvurularda çelik silo ve soğuk hava deposu yapımına yönelik yeni tesis başvuruları</u> • Tarımsal ürünlerin depolanmasına yönelik olarak sadece çelik silo ve soğuk hava deposu başvuruları hibe desteği kapsamında değerlendirilir. • Doğal yapılar için depolama başvurusu kabul edilmez. • Çelik silo başvurusu, mevcut bir tesisin (un fabrikası, yem fabrikası, vb.) bir ünitesi olarak yapılıyor ise yatırımın niteliği kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon, proje konusu kodu ise TÜİ-B olmalıdır. Çelik silo başvurusu bağımsız bir tesis olarak yapılıyor ise niteliği yeni tesis, kodu ise TÜİ-Ç olmalıdır. Aksi halde proje başvurusu reddedilir. ○ Kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon için yapılan başvurular mevcut tesis/konum/yer göz önünde bulundurularak değerlendirildiğinden, değerlendirme kriterleri açısından puan azalışı ve/veya artışı olmasa dahi başvuru sonrası tesisin ve/veya projede bütçelendirilen makine-ekipmanın yer değiştirmesi teklif edilemez. • Mevcut bir tesisin bir ünitesi olarak yapılacak çelik silo başvurularında mevcut tesise ait yapı kullanma izin belgesinin de başvuru ekinde sunulması gerekmektedir. Bu çelik silo inşaatı yapı ruhsatına tabi ise yapı ruhsatının başvuru ekinde sunulması gerekmektedir. • Soğuk hava deposu başvurusu, mevcut bir tesisin (süt işleme, et işleme, vb.) bir ünitesi olarak yapılıyor ise yatırımın niteliği kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon, proje konusu kodu ise TÜİ-C olmalıdır. Soğuk hava deposu başvurusu bağımsız bir tesis olarak yapılıyor ise niteliği yeni tesis, kodu ise TÜİ-Ç olmalıdır. • Soğuk hava deposu için yapılan yeni tesis başvurularında hayvansal ürünler, su ürünleri ve/veya bitkisel ürünler depolanabilir. • Mevcut bir tesisin ünitesi olarak yapılacak soğuk hava deposu başvurularında mevcut tesise ait yapı kullanma izin belgesinin de başvuru ekinde sunulması gerekmektedir. Bu soğuk hava deposu inşaatı yapı ruhsatına tabi ise yapı ruhsatının/yapı kayıt belgesinin başvuru ekinde sunulması gerekmektedir. • Soğuk hava depolarında depolama alanı 750 m2den veya depolama hacmi 4500 m3ten düşük olamaz (Tarımsal amaçlı kooperatif başvuruları hariç).

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Çelik silo ve soğuk hava deposu tesislerine yönelik tamamlama ve kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon başvuruları hibe desteği kapsamında değerlendirilmez. <u>TÜY-B Büyükbaş Hayvancılık için Sabit Yatırımlar</u> Etçi ve Sütçü Damızlık (Sığır/Manda) Yetiştiriciliği ve Besi Amaçlı Tesis Kurulması - Bu konudaki yeni tesis/tamamlama/kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon başvuruları hibe kapsamında değerlendirilir. - Proje kodu TÜY-B olmalıdır. Aksi halde proje başvurusu reddedilir. - Büyükbaş etçi ve sütçü damızlık yetiştiriciliği ile büyükbaş besi için yapılan sabit yatırım proje başvurularında; başvuru sahibinin kendisine ait olan veya edineceğini taahhüt edeceği hayvan varlığı proje kapasitesinin %50'sinden az olamaz. - Örneğin; sunulacak projenin kapasitesi 50 baş ise başvuru sahibinin başvuru aşamasında en az 25 baş süt ineği veya süt mandasına sahip olması veya nihai rapordan önce en az 25 baş hayvan varlığına sahip olacağını taahhüt etmesi gerekmektedir. Hibe ödemesi bu koşul yerine getirilmeden yapılmaz. 5 yıllık izleme sonunda taahhüt edilen proje kapasitesine ulaşılması gerekmektedir. Son yıl yapılacak kontrolde taahhüt edilen proje kapasitesine ulaşılmadığının tespiti halinde hibe sözleşmesi hükümlerince fesih işlemleri başlatılır. - Sabit tesis kapsamında sunulan projelerde ek olarak kesimhane bulunamaz, bu şekilde projelendirilmiş yatırım başvuruları iptal edilir ve hibe desteği kapsamda değerlendirilmez. - Etçi ırk (besi) sığır yetiştiriciliğinde süt sağım ünitesi şartı aranmaz. Büyükbaş (manda/sığır) damızlık konusunda yapılacak sabit yatırım başvuru kriterleri: - Projede yer alan tesis, damızlık (süt veya et) sığır için en az 50 baş, damızlık manda yetiştiriciliği (süt mandası) için en az 25 baş kapasiteli olmalıdır. - Sadece sabit süt sağım ünitesi ve diğer ekipmanlar için mevcut ahırda, kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon konularında hibe başvurusu yapılabilir. Ancak proje uygulanacak tesiste, yeni yatırımlarda aranan asgari koşulların mevcut olması şartı aranacaktır. Bu şartlara sahip olmayan başvurular reddedilecektir. - Damızlık büyükbaş hayvanlardan süt üretimi için yapılan sabit yatırım proje başvurularında sürü projeksiyonu yer alması zorunludur. Sürü projeksiyonu sunulan proje için taahhüt sayılır. Etçi damızlık büyükbaş hayvan yetiştiriciliği için yapılan sabit yatırım proje başvurularında faaliyete başlamak için edinilen canlı hayvan sayısı için taahhüt ayrıca verilebilir ya da başvuruda belirtilir. Etçi ve sütçü damızlık (sığır/manda) hayvan yetiştiriciliği için ahır projelerinde zorunlu olan alanlar: - Etçi ve sütçü damızlık (sığır/manda) hayvan yetiştiriciliği için ahır projelerinde, beher hayvan başına 15 m²lik alan planlanmalıdır. - Doğumhane: Büyükbaş (Etçi ve sütçü damızlık) hayvan işletmelerinde her 25 sağmal hayvan başına en az 16 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.

Yatırım Konusu	Şartlar
	○ Revir: Büyükbaş (Etçi ve sütçü damızlık) hayvan işletmelerinde her 50 hayvan başına en az 16 m² olacak şekilde revir planlanmalıdır. ○ Buzağı bölmesi veya kulübeleri için sağmal inek sayısının en fazla %20 oranı gözetilerek buzağı başına en az 3 m²'lik bir alan hesaplanmalıdır. ○ Genç hayvan bölmesi anaç hayvanlar için ayrılan alanın en az %60'ı kadar olmalıdır. ○ Dezenfeksiyon alanı, 26/8/2015 tarihli ve 29457 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Dezenfeksiyon Teknik Tebliğine uygun olarak işletmenin ana giriş kapısında ve ahır girişlerinde bulunmalıdır. ○ Kapasiteye uygun gübre çukuru ve yem deposu (sundurma tarzı), ○ İşletmede bulunan hayvan türü ve sayısına göre 6 aylık gübreyi depolayacak kapasitede sızdırmaz bir depolama yapısına yer verilmelidir. (Sığırlarda hayvan başına 0,025 m³/gün depo hacmi hesaplanmalıdır) ○ Yatırımcının uygulayacağı projede 1 büyükbaş hayvan için işletme adına kayıtlı en az ○ 3 dekar ekili yem bitkisi ve/veya çayır arazisi olmalı ve/veya bir yem bitkisi üreticisinden/tedarikçisinden hayvan sayısı ile orantılı olarak gerekli yem bitkisini temin edeceğine dair taahhünameyi hibe sözleşmesi ekinde ibraz etmelidir. ○ Damızlık büyükbaş hayvanlardan süt üretimi için yapılacak yeni tesis başvurularında, ahır ve sabit süt sağım ünitesi birlikte projelendirilecektir. • Etçi ve sütçü damızlık (sığır/manda) hayvan yetiştiriciliği için ahır projelerinde zorunlu olan ekipmanlar: ○ Gübre yönetimi için; gübre sıyırıcısı, gübre karıştırıcısı, gübre pompası ○ Süt üretimi için; bilgisayarlı sürü yönetimine sahip sağım ünitesi veya komple sistem süt sağım ünitesi, süt soğutma ve depolama tankı (Sütü en az 2 gün depolayacak kapasitede olacaktır) ○ Yem üretimi için; yem karma (sabit/hareketli/elektrikli/şaftlı), yem kırma/ezme makinesi (elektrikli/şaftlı) ○ Otomatik suluk • Etçi ve sütçü damızlık (sığır/manda) hayvan yetiştiriciliği için ahır projelerinde hibe kapsamında değerlendirilecek zorunlu olmayan alanlar: ○ Silaj çukuru, buzağı bakım ünitesi hibe desteği kapsamında değerlendirilecek olup zorunlu olmayan alanlardır. • Etçi ve sütçü damızlık (sığır/manda) hayvan yetiştiriciliği için ahır projelerinde hibe kapsamında değerlendirilecek zorunlu olmayan ekipmanlar: ○ Hayvan bakım aracı (travay), padok, gübre seperatörü, sıvı gübre tankeri, havalandırma ve serinletme fanları, otomatik hayvan kaşıma fırçası (kaşağı), balya makinası ve silaj makinası, yemleme bandı (konveyör) / elektrikli raylı yem karma - dağıtma makinesi hibe desteği kapsamında değerlendirilecek olup zorunlu olmayan ekipmanlardır. Bu ekipmanlar dışında projede yer alan makine/ekipman alımları aynı katkı ile karşılanacaktır. • Büyükbaş Besi İşletmeleri Konusunda Yapılacak Sabit Yatırım Başvuru Kriterleri ○ Yeni tesis/tamamlama/kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon başvuruları hibe kapsamında değerlendirilir. Ancak kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon konularında proje uygulanacak tesiste, yeni yatırım konusunda aranan asgari koşulların mevcut olması şartı aranacaktır. Bu şartlara sahip olmayan başvurular reddedilecektir. ○ Projede yer alan tesis en az 50 baş kapasiteli olmalıdır.

Yatırım Konusu	Şartlar
	○ Büyükbaş besi ahır projelerinde hibe kapsamında değerlendirilecek zorunlu olan alanlar: ▪ Büyükbaş besi ahır projelerinde ise besilik beher hayvan başına 10 m²lik alan planlanmalıdır ▪ Büyükbaş besi işletmelerinde her 50 hayvan başına en az 16 m² revir ve dezenfeksiyon alanı (ahırın girişine) planlanmalıdır ▪ Yatırımcının uygulayacağı projede 1 büyükbaş hayvan için işletme adına kayıtlı en az ▪ 3 dekar ekili yem bitkisi ve/veya çayır arazisi olmalı ve/veya bir yem bitkisi üreticisinden/tedarikçisinden hayvan sayısı ile orantılı olarak gerekli yem bitkisini temin edeceğine dair taahhütnameyi hibe sözleşmesi ekinde ibraz etmelidir ▪ Kapasiteye uygun gübre çukuru ve yem deposu (sundurma tarzı) ○ Büyükbaş besi ahır projelerinde hibe kapsamında değerlendirilecek zorunlu olan ekipmanlar: ▪ Gübre yönetimi için; gübre sıyırıcısı, gübre karıştırıcısı ve gübre pompası ▪ Yem üretimi için; yem karma makinesi (sabit/hareketli/elektrikli/şaftlı), yem kırma/ezme makinesi (elektrikli/şaftlı) ▪ Otomatik suluk ○ Büyükbaş besi ahır projelerinde hibe kapsamında değerlendirilecek zorunlu olmayan ekipmanlar: Havalandırma ve serinletme fanları, otomatik hayvan kaşıma fırçası (kaşağı), gübre seperatörü, balya makinası, silaj makinesi, kantar, sıvı gübre tankeri, yemleme bandı (konveyör) / elektrikli raylı yem karma - dağıtma makinesi zorunlu olmayan ekipmanlardır. Bu ekipmanların dışında projede yer alan makine/ekipman alımları aynı katkı ile karşılanacaktır.
Tarımsal Üretime Yönelik Sabit Yatırımlar (TÜY)	<u>TÜY-A Modern Seralar</u> • Tarımsal ürünlerin üretilmesine yönelik iklimlendirme, sulama ve gübreleme sistemli, modern yeni seralar: İklimle bağlı çevre koşulları denetlenerek, içerisinde kültür bitkileri ile bunların tohum, fide ve fidanlarının ekonomik olarak üretilmesi, yetiştirilmesi, sergilenmesi ve korunmasını olanaklı kılan, uygun bir bitki gelişimi için ideal koşulları yaratmayı ve yıl boyunca üretim yapmayı amaçlayan, üzeri ısı geçirilebilen bir malzeme ile kaplı, içinde hareket edilebilen, iklimlendirme (ısıtma-soğutma-sisleme, vb.) ve sulama sistemine sahip yüksek sistemli örtü altı ünitelerini içeren tarımsal yapılardır. • Sera projeleri başvurularında başvuru kodu TÜY-A'dır. ○ Mevcut seraların sadece enerji ihtiyacının yenilenebilir enerji kaynağından karşılanmasına yönelik başvuruda bulunulması halinde; hibe başvuru formunda yatırımın niteliği teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon, projenin konu kodu ise YEÜ (Yenilenebilir enerji üretim tesisi) olmalıdır. Aksi takdirde, örneğin projenin konu kodu TÜY olarak belirtilmiş ise başvuru değerlendirmeye alınmaz ve iptal edilir/hibe sözleşmesi imzalanmaz. • İklimlendirme, sulama ve gübreleme sistemli, modern yeni seraların yapımı ile mevcut seralar için teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon konularında; iklimlendirme, sulama ve gübreleme sistemi ile yenilenebilir enerji kullanımına yönelik başvuru yapılabilir.

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Yeni seralar en az üç dekar olarak projelendirilmelidir. - Sera başvurularında; tamamlama ve kapasite artırımı için proje kabul edilmez. - Yeni sera projeleri başvurularında, yenilenebilir enerji kaynağı da (jeotermal, biyogaz, güneş ve rüzgâr) uygun harcama kapsamında değerlendirilir. - Yenilenebilir enerji kaynağı olarak güneş enerjisi kullanılan sera projelerinde; güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisinin başvuruya esas projede bulunması zorunludur. Bunların dışındaki sistemler kabul edilmez. - Tesis/proje, elektrik piyasasında lisanssız elektrik üretimine ilişkin yürürlükte olan yönetmelik hükümlerine göre projelendirilmelidir. - Yenilenebilir enerji üretim tesisi konulu başvurularda, teknik gerekçelerinin açıklanması ve ilgili mevzuata aykırı olmaması durumunda güneş enerjisi panelleri komşu parselde yer alabilir. Bu durumda enerji nakil hattı yatırımcı tarafından aynı katkı olarak karşılanmalıdır. - Sera yatırımlarında, yenilenebilir enerji olarak güneş ve rüzgâr enerjisi kullanılacak tesisin kurulu gücü üzerinden hesaplanan yıllık enerji ihtiyacının en az %51'ini en fazla %110'unu karşılayacak şekilde projelendirilmesi gerekmektedir. %110 oranının dışında kalan kısımlar aynı katkı olarak karşılanmalıdır. - Yenilenebilir enerji kaynaklı sera başvurularında yenilenebilir enerji kaynağı jeotermal veya biyogaz ise, bu kaynakların seranın sadece ısı ihtiyacını karşılaması yeterlidir. - Daha önce yenilenebilir enerji kaynaklı sera ile ilgili olarak hibe desteğinden yararlanan yatırımcılar aynı sera ile ilgili başvuru yapamazlar. - Modern sera başvurularında yeni tesisler için dekar başı maliyet (YEÜ maliyeti hariç); - Topraklı seralarda en fazla 150.000 TL/daa - Topraksız seralarda en fazla 180.000 TL/daa - Topraksız, sislemeli, cam seralarda en fazla 210.000 TL/daa - Topraksız, sislemeli ve su kültürü (Hidroponik) kullanan seralarda örtü malzemesine bakılmaksızın en fazla 240.000 TL/daa olmalıdır. - İl Müdürlüğü komisyon oluşturarak belirtilen fiyatları aşmamak kaydıyla fiyatlarda düzenleme yapabilir. Bu taktirde hangi pozların kullanılacağına İl Müdürlüğü karar verir. - Modern sera başvurularında teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon kapsamında sulama, gübreleme, havalandırma, iklimlendirme vb. proje konuları da hibe desteği kapsamında değerlendirilir. Ancak, bu projelerde yenilenebilir enerji kullanımının hibeye esas proje giderleri kısmında bütçelendirilmiş olması ön koşuldur. Bu durumda, dekar başı maliyet, yukarıdaki rakamların en fazla %35'ine, yenilenebilir enerji üretiminin tek başına projelendirilmesi halinde ise %25'ine kadar bütçelendirilmelidir. - Modern seralarda yeni tesis kapsamında yapılacak yatırımlarda yenilenebilir enerji üretim ünitesinin projelendirilmesi zorunlu değildir. Ancak yenilenebilir enerji üretimi de projelendirilmiş ise yenilenebilir enerji ünitesinin maliyeti yukarıda belirtilen dekar başına maliyetlerin en fazla %25'ine kadar bütçelendirilebilir.

Yatırım Konusu	Şartlar
	▪ Örneğin: Modern sera için yeni tesis kapsamında güneş enerjisi kullanacak topraklı sera dekar başı maliyeti 150.000 TL Topraksız sera dekar başı maliyeti 37.500 TL Güneş Enerjisi Sistemi, dekar başı maliyeti *(GES dekar başı maliyeti bu tutarı geçemez), 187.500 TL Toplam proje dekar başı maliyeti şeklinde olmalıdır. ○ Başvuru projesi sadece yenilenebilir enerji üretimi konusunda bütçelendirilmişse başvuru kodu YEÜ olmalıdır. Yenilenebilir enerji ile birlikte sulama, gübreleme, havalandırma, iklimlendirme vb. konularının da bütçelendirilmesi halinde başvuru kodu TÜY-A olmalıdır. Aksi halde başvuru reddedilecektir. ▪ Örneğin: Modern sera için teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon kapsamında iklimlendirme projelendirmek isteyen yatırımcının projesinde yenilenebilir enerji (YEÜ) kullanımı bulunmaması halinde projesi reddedilecektir. • 10/7/2019 tarihli ve 30827 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulan 4/7/2019 tarihli ve 7181 sayılı Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 10 uncu maddesi ile 3194 sayılı Kanunun 27 nci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen aşağıdaki madde kapsamına uygun olarak müracaat edilmiş tarımsal amaçlı seralarda ruhsat şartı aranmayacaktır. ○ “Belediye ve mücavir alanlar içinde veya dışındaki iskân dışı alanlarda yapılacak tarımsal amaçlı seralar, entegre tesis niteliğinde olmamak ve ilgili il tarım ve orman müdürlüğünden uygun görüş alınmak koşuluyla yapı ruhsatı aranmadan yapılabilir. Ancak etüt ve projelerinin ruhsat vermeye yetkili idarece incelenmesi, fen, sanat ve sağlık kurallarına uygun olması zorunludur. Etüt ve projelerinin ve inşasının sorumluluğu, müellifi ve fennî mesulü olan mimar ve mühendisler aittir. Bu yapılar ilgili idarece ulusal adres bilgi sistemine ve kadastro paftasına işlenir. Bu alanlarda yapılacak seralar için, yola cephesi olan komşu parsellerden süresiz geçiş hakkı alınmış ve bu konuda tapu kayıtlarına şerh konulmuş olmak kaydıyla 8 inci maddede belirtilen yola cephe sağlama koşulu aranmaz.”
	<u>Büyükbaş/Küçükbaş Proje Başvurularında Genel Hususlar</u> • Canlı hayvan alımı hibe kapsamında değildir. • Büyükbaş hayvan yetiştiriciliğine yeni tesislerin yapımı, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması, faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu başvuruları değerlendirilecektir. Bu konularda yapılacak proje başvurularında başvuru kodu TÜY-B olur. • Büyükbaş ve küçükbaş konularında yeni yatırım niteliğindeki başvurularda faal tarımsal işletmeyle orantılı balya ve silaj makinesi hibe kapsamında değerlendirilir. Balya ve silaj makinesi için referans fiyat uygulanacak olup, uygun harcama tutarı üst limiti her bir makine için 100.000 TL ile sınırlıdır. Referans fiyatların üst limitlerden fazla olması halinde bu tutarı aşan kısım aynı katkı ile karşılanmalıdır. • Yeni yatırım kapsamında yapılacak balya ve silaj makinesi başvurularında, yatırımcının kendine ait traktörü ile alacağı makine/ekipmana uygun büyükbaş/küçükbaş hayvan mevcudu olmalı ve bunlarla ilgili belgeleri KKYDP on-line başvuru sisteminde proje başvurusunda diğer kategorisi altındaki bölüme yüklemelidir.

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Yeni tesis/tamamlama veya mevcut ahır/ağılın kapasitesini artırmaya yönelik proje sunan yatırımcılara ara ödeme yapılamaz. - Hayvan varlığı mevcut olan yatırımcılar için yatırımın tamamlanmasından sonra hibe ödemesi yapılır. - Hayvan alacağını taahhüt ederek proje sunanlara bu taahhüdünü yerine getirmedeği sürece hibe ödemesi yapılmaz. - Yatırımcının hayvan alımı ile ilgili taahhüdünü yatırım süresi içerisinde yerine getirmesi ve hayvan varlığının il müdürlüğünce yerinde tespit edilerek kayıt altına alınması ve yatırımın tamamlanmasından sonra hibe ödemesi düzenlenecek hakediş kapsamında bir defada yapılır. - Damızlık büyükbaş ve küçükbaş yetiştiriciliğine yönelik sabit yatırım projeleri, Bakanlığımızın yürürlükte olan Çiftlik Hayvanlarının Refahına İlişkin Genel Hükümler Hakkında Yönetmelik ile uyumlu olmalıdır. - Büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvanların etlerinin işlenmesinde karkas et birinci üründür. - Büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı kesimhaneleri projelerinde ürün kalitesi ve hijyen kontrollerinin iyileştirilmesi amacıyla kurulacak laboratuvarlar, ekipmanları, işleme tesisi içinde etin izlenebilirliğinin gerçekleştirilmesi için yazılım ve izleme sistemleri de hibe desteği kapsamında değerlendirilecektir. - Büyükbaş, küçükbaş, kanatlı hayvan ve örtü altı yetiştiriciliğine yönelik yatırım konularında yapılacak tesislerin; Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik İyi Tarım Uygulamaları Kodu Tebliği (Tebliğ No: 2016/46)'nde yer alan kapasite ve yapım standartlarına uygun olması, ayrıca Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından 9/7/2015 tarihli ve 24239 sayılı yazı ile İl Müdürlüklerine gönderilen 2015/13 nolu talimatta belirtilen ticari etlik ve yumurtacı kanatlı işletmelerin biyogüvenlik talimatına uygun olması gerekmektedir. - Sunulan projelerde; kasaplık kanatlı, büyükbaş ve küçükbaş hayvanların kesiminin ve kesimi takiben etlerin ve sakatatların içerisinde muhafaza edileceği üretim kapasitesine uygun soğuk hava deposu ve/veya şoklama ünitesine sahip olması gerekmektedir. Bu özelliklere sahip olmayan projeler reddedilecektir. - Üretim kapasitesine uygun soğuk hava ve/veya şoklama ünitesi bulunmayan büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvan kesimhaneleri, su ürünleri, et ve süt işleme tesisi projeleri hibe desteği kapsamında değerlendirilmez. Yasal mevzuata uygun bir soğuk hava ve/veya şoklama deposuna sahip olduğu belgelenen başvurular ise söz konusu soğuk hava deposunun, tesisin yapılacağı parselde yer alması ve tesis ile bir bütünlük arz etmesi halinde hibe desteği kapsamında değerlendirilir.
	<u>TÜY-C Küçükbaş Hayvancılık İçin Sabit Yatırımlar</u> - Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğine yönelik yeni tesislerin yapımı, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması, faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu başvuruları - Bu konularda yapılacak proje başvurularında et ve süt (koyun/keçi) üretimi konusunda yeni tesis/tamamlama/kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon başvuruları hibe kapsamında değerlendirilir. Başvuru kodu TÜY-C olmalıdır.

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Küçükbaş hayvanlar için sabit yatırım projelerindeki et/süt koyunculuğu tesisleri en az 200 baş et/süt koyunu kapasiteli, et/süt keçiciliği tesisleri ise en az 150 baş et /süt keçisi kapasiteli olacak şekilde planlanmalıdır. - Sunulacak projede sürü projeksiyonu yer alacaktır. - Koyun ve/veya keçi için sabit yatırım proje başvurularında; başvuru sahibinin kendisine ait olan veya taahhüt edeceği hayvan varlığı proje kapasitesinin %30'undan az olamaz. - Örneğin; sunulacak projenin kapasitesi 500 baş ise başvuru sahibinin başvuru aşamasında en az 150 baş koyun-keçiye sahip olması veya nihai rapordan önce en az 150 baş koyun / keçiye sahip olacağını taahhüt etmesi gerekmektedir. Hibe ödemesi bu koşul yerine getirilmeden yapılmaz. 5 yıllık izleme sonunda taahhüt edilen proje kapasitesine ulaşması gerekmektedir. Son yıl yapılacak kontrolde taahhüt edilen proje kapasitesine ulaşılmadığının tespiti halinde hibe sözleşmesi hükümlerince fesih işlemleri başlatılır. - Ayrı bölümlerde yer alması şartıyla, koyun ve keçi aynı tesiste projelendirilebilir. - Mevcut ağılda, sadece ekipmanlar için kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon konularında hibe başvurusu yapılabilir. Proje uygulanacak tesiste, yeni yatırımlarda aranan asgari koşulların mevcut olması şartı aranacaktır. Bu şartlara sahip olmayan başvurular reddedilecektir. - Küçükbaş için köy tüzel kişiliğinde yeterli miktarda mera alanı olduğuna dair belge sunulduğu takdirde başvuru uygun kabul edilecektir. Küçükbaş ağıl yapımı projelerinde hibe kapsamında değerlendirilecek zorunlu olan alanlar: - Koyun ve keçi ağılı projelerinde; beher hayvan başına en az 2 m², en fazla 3 m² alan, her 10 adet hayvan başına en az 2,5 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi, Her 50 adet hayvan başına en az 2 m² alan düşecek şekilde koyun/keçi için ayrılan alanın en az %60'ı kadar kuzu/oğlak bölmesi ve işletme veya ağıl girişlerinde dezenfeksiyon alanı planlanmalıdır. - Kapasitesi 500 baştan büyük olan başvurularda yıkama ünitesi planlanması zorunlu olup daha az kapasitedeki işletmeler için isteğe bağlı bütçelendirilebilir. - Yatırımcının uygulayacağı projede 10 küçükbaş hayvan için işletme adına kayıtlı en az 3 dekar ekili yem bitkisi ve/veya çayır arazisi olmalı ve/veya bir yem bitkisi üreticisinden/tedarikçisinden hayvan sayısı ile orantılı olarak gerekli yem bitkisini temin edeceğine dair taahhünameyi veya köy tüzel kişiliğinde yeterli miktarda mera alanı olduğuna dair belgeyi hibe sözleşmesi ekinde sunmalıdır. Küçükbaş ağıl yapımı projelerinde hibe kapsamında değerlendirilecek zorunlu olan ekipmanlar: - Kapasitesi 500 baştan büyük olan proje başvurularında; otomatik suluk ve süt soğutma tankı zorunlu olan ekipmanlar olup daha az kapasitedeki işletmeler için isteğe bağlı bütçelendirilebilir. - Küçükbaş ağıl yapımı projelerinde hibe kapsamında değerlendirilecek zorunlu olmayan alanlar - Yem deposu (üstü kapalı), gübre çukuru, yem deposu soğutma sistem odası ve kapasitesi 500 baştan küçük olan proje başvurularında yıkama ünitesi yapımı isteğe bağlı olup zorunlu olmayan alanlardır. - Küçükbaş ağıl yapımı projelerinde hibe kapsamında değerlendirilecek zorunlu olmayan ekipmanlar

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Gübre sıyırıcı, gübre karıştırıcı, gübre pompası, süt soğutma ve depolama tankı (sütü en az 2 gün depolayacak kapasitede), yemlik, yem kırma makinesi (sabit/hareketli/elektrikli/şaftlı) , yem karma makinesi (sabit/hareketli/elektrikli/şaftlı), balya makinesi, silaj makinesi, koyun kırma makinesi ile kapasitesi 500 baştan küçük olan proje başvurularında; otomatik suluk, süt soğutma tankı ve yeni yatırımlarda mobil/sabit süt sağım ünitesi zorunlu olmayan ekipmanlardır. Bu ekipmanların dışında projede yer alan makine/ekipman alımları aynı katkı ile karşılanacaktır. - Büyükbaş/Küçükbaş Proje Başvurularında Genel Hususlar - Büyükbaş ve küçükbaş konularında yeni yatırım niteliğindeki başvurularda faal tarımsal işletmeyle orantılı balya ve silaj makinesi hibe kapsamında değerlendirilir. Balya ve silaj makinesi için referans fiyat uygulanacak olup, uygun harcama tutarı üst limiti her bir makine için 100.000 TL ile sınırlıdır. Referans fiyatların üst limitlerden fazla olması halinde bu tutarı aşan kısım aynı katkı ile karşılanmalıdır. - Yeni yatırım kapsamında yapılacak balya ve silaj makinesi başvurularında, yatırımcının kendine ait traktörü ile alacağı makine/ekipmana uygun büyükbaş/küçükbaş hayvan mevcudu olmalı ve bunlarla ilgili belgeleri KKYDP on-line başvuru sisteminde proje başvurusunda diğer kategorisi altındaki bölüme yüklemelidir.
	<u>TÜY-C Kanatlı Yetiştiriciliği İçin Sabit Yatırımlar</u> - Kanatlı yetiştiriciliğine yönelik yeni tesislerin yapımı, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması, faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu başvuruları - Bu konularda yapılacak proje başvurularında başvuru kodu TÜY-Ç olmalıdır. - Tarımsal işletmelerin kapasitesi aşağıdaki büyüklüklerde olacaktır. Bu kapasite haricinde projelendirilenler uygun proje kapsamında kabul edilmeyecektir. 5.000 - 50.000 broyler (tavuk)/dönem, 1000 - 8.000 hindi/dönem, 350 - 3000 kaz/dönem - KKYDP dördüncü dönem itibarıyla kanatlı yetiştiriciliğine yönelik başvurularda aşağıda belirtilen başvurular, hibe kapsamında değerlendirilecektir. 81 ilde faal işletmelere teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon niteliğindeki YEÜ başvuruları 81 ilde faal işletmelere kapasite artırımı ve teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon niteliğindeki yumurta paketleme tesisi başvuruları - Hindi ve kaz yetiştiriciliği için; 81 ilde yeni tesis, tamamlama, kapasite artırımı ve teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon niteliğindeki başvurular

Yatırım Konusu	Şartlar
	○ Broyler yetiştiriciliği için sadece Osmaniye ilimizde yeni tesis niteliğindeki başvurular • Hindi ve kaz yetiştiriciliğinde yeni işletmeler için proje sunulması halinde kuluçka makinası da uygun harcamalar kapsamında değerlendirilecektir. • Tavuk, hindi ve kaz yetiştiriciliğinde damızlık yumurta ve/veya yumurta üretimine hibe desteği verilmemektedir.
	<u>TÜY-D Kültür Mantarı Üretimine Yönelik Sabit Yatırımlar</u> • Kültür mantarı üretimine yönelik yeni tesislerin yapımı, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması, faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımını ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu başvurular • Kültür mantarı üretimine yönelik sabit yatırımlar mantar üretim tesisi ve bu tesisin kapasitesine uygun kompost hazırlama ünitesi ile birlikte projelendirilebileceği gibi sadece mantar üretim tesisi olarak da projelendirilebilir. • Bu konuda yapılacak proje başvurularında başvuru kodu TÜY-D olur. • Yeni tesis olarak tek başına kompost hazırlama ünitesine hibe desteği verilmez. Ancak mevcut bir mantar üretim tesisi için yapılacak kompost hazırlama ünitesi için kapasite artırımını ve/veya teknoloji yenileme olarak başvuruda bulunulabilir. • Kültür mantarı üretimine yönelik sabit yatırımlarda aşağıdakiler hibe desteği kapsamında değerlendirilecektir. ○ İnşaat giderleri ○ Ranza sistemi ○ Isıtma ve soğutma için yüksek watt gücüne sahip klimalar ○ Havalandırma fanları ○ Soğutma ve nemlendirmeyi sağlayan petekler ○ Sisleme makinesi ○ Zaman ayarlı aydınlatma sağlayan elektrik ünitesi ○ Su basımı için su motor ve pompa düzeneği ○ Termometre ve kompost ölçümünü sağlayan çubuk termometre cihazları ○ Sabit raflar ○ Paketleme ünitesi ○ Tartım için dijital kantar
	<u>TÜY-E Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Kesimhaneleri</u>

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Büyükbaş ve küçükbaş kesimhanelerine yönelik faal olan mevcut tesislerin teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu başvuruları - Bu konularda yapılacak proje başvurularında başvuru kodu TÜY-E olmalıdır. - Büyükbaş ve küçükbaş kesimhanesi konusunda teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon başvuruları dışındaki başvurular kabul edilmez. - Faal büyükbaş, küçükbaş kesimhaneleri, parçalama ve paketleme ünitesi için proje başvurusunda bulunabilir bu durumda başvurular TÜİ-C (Hayvansal ürünlerin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması) kapsamında yapılmalıdır. Sunulan projeler, sakatat temizleme ve/veya işleme, et parçalama, ambalajlama ve/veya paketleme ile depolama ünitelerini içermelidir. Bu kapsamda yapılmayan başvurular iptal edilir ve hibe desteği kapsamında değerlendirilmez.
	<u>TÜY-F Kanatlı Kesimhaneleri</u> - Kanatlı kesimhanelerine yönelik yeni tesislerin yapımı, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması, faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu başvuruları 2020-2021 başvuru döneminde kanatlı kesimhanesi konusunda sadece yeni tesis kapsamındaki başvurular kabul edilecek ve hibeden yararlandırılacaktır. Yeni tesis kapsamında yapılacak kesimhane sakatat temizleme ve/veya işleme, et parçalama, ambalajlama ve/veya paketleme ile depolama ünitelerini içerebilir. Yeni tesis haricinde tamamlama, kapasite artırımı ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon kapsamında hibe başvurusu alınmayacaktır. - Bu konularda yapılacak proje başvurularında başvuru kodu TÜY-F olur. - Kanatlı kesimhanelerinin tesis kısmının, saatte en az 1.000 en fazla 5.000 tavuk veya saatte en az 100 en fazla 1.000 hindi ya da kaz kapasitesine, parçalama ünitesi içeriyorsa en az 0,5 en fazla 5 tonluk toplam günlük kurulu parçalama kapasitesine sahip olması gerekmektedir. - Ödeme için nihai rapor eklerinde yapı kullanma izni, işletme kayıt/şartlı onay/onay belgesi, çalışma izin belgesi, çevre izin ve lisans veya çevre izin belgesi, işyeri açma ve çalışma ruhsatı, vb. sunulmalıdır. - Yeni yapılan kanatlı kesimhanelerinin tamamında, Kamu Sağlığı, Gıda Hijyeni ve Hayvan Refahı konularındaki yönetmelik hükümlerinin ve tüm zorunlu ulusal standartların gözetildiğine dair ilgili il müdürlüğü tarafından düzenlenmiş belge (EK-5) nihai rapor ekinde sunulacaktır. - Faal kanatlı kesimhaneleri, parçalama ve paketleme ünitesi için proje başvurusunda bulunabilir bu durumda başvurular TÜİ-C (Hayvansal ürünlerin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması) kapsamında yapılmalıdır. Sunulan projeler, sakatat temizleme ve/veya işleme, et parçalama, ambalajlama ve/veya paketleme ile depolama ünitelerini içermelidir. Bu kapsamda yapılmayan başvurular iptal edilir ve hibe desteği kapsamında değerlendirilmez.
Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kullanımına İlişkin Yatırımlar (YEÜ)	<u>YEÜ- Yenilenebilir Enerji Üretim Tesisleri</u>

Yatırım Konusu	Şartlar
	2020/24 nolu Tebliğde yer alan yatırım konularıyla uygunluk gösteren faal tesislerin teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon konularında yapacakları başvurularda başvuru kodu YEÜ olur. - Yenilenebilir enerji kaynağı, 2020/24 nolu Tebliğde yer alan yatırım konularıyla ilgili sunulan projenin bir unsuru olması halinde bütçe içine dâhil edilerek hibe desteği kapsamında proje ile bir bütün olarak değerlendirilir. Bu kapsamında, yeni tesis, tamamlama, kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon konularında başvuru yapıldığında, söz konusu konunun kodu seçilmelidir. - Bitkisel ürünlerin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması konusunda yeni tesis, tamamlama, kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon konularında başvuru yapıldığında, proje yenilenebilir enerji üretimi konusunda da bütçelendirilmiş ise konu kodu TÜİ-B olmalıdır. Ayrıca, projenin değerlendirilmesi aşamasında yenilenebilir enerji kullanıldığı için ulusal öncelikli yatırım olarak değerlendirilir. - Başvuru kodu YEÜ olan yatırımlarda aşağıdakiler hibe kapsamında değerlendirilir. - Büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı yetiştiriciliği işletmelerinde güneş ve rüzgâr enerjisinden elektrik üreten tesislerin yapımı, - Toplu basınçlı sulama sistemleri için, sulama kooperatifleri ve sulama kooperatifleri üst birliklerinin sulama hizmetlerinin gerektirdiği elektrik enerjisini temin etmek amaçlı güneş ve rüzgâr enerjisinden elektrik üreten tesislerin yapımı, - Üç dekardan küçük olmaması şartıyla örtü altı kayıt sistemine kayıtlı mevcut modern seralarda, yenilenebilir enerji kaynaklarından jeotermal ve biyogazdan ısı ve/veya elektrik üreten tesisler ile güneş ve rüzgâr enerjisinden elektrik üreten tesislerin yapımı, - Yenilenebilir enerji kaynaklı sera başvurularında yenilenebilir enerji kaynağı eğer jeotermal veya biyogaz ise seranın sadece ısı ihtiyacını karşılaması yeterlidir. Tesiste elektrik enerjisi üretilecekse yıllık enerji ihtiyacının %110 oranının üzerinde kalan kısımlar aynı katkı olarak karşılanmalıdır. - Jeotermal enerji kaynağı için kiralama yapılabilir. Kiralama süresi yatırım için son ödemenin yapıldığı tarihten itibaren en az beş yılı kapsamalıdır. Kiralama bedeli ise hibe desteği kapsamında değerlendirilmez. Tesisin bulunduğu parselde yer alan jeotermal nakil hattı hibe desteği kapsamında olup parsel dışındaki nakil hattı hibe desteği kapsamı dışındadır. - Jeotermal kuyu ile ilgili hibe ödemesi yapılabilmesi için sondaj sonrası pompa tecrübesi sonucu yeterli suyun çıkarılması ve işletme ruhsatının alınmış olması gerekmektedir. - Rüzgar, Güneş, Jeotermal ve Biyogaz enerjileri dışında ürün atıkları, katı yakıtlar, doğal gaz, likit gaz gibi maddelerin yakılması sonucu elde edilecek enerji yenilenebilir enerji olarak değerlendirilmez. - Yenilenebilir enerji olarak biyogaz, güneş ve rüzgâr enerjisi kullanılarak elektrik üretecek bütün yatırım konularında enerjinin ulusal şebekeye bağlanması şarttır.

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Yenilenebilir enerji ile ilgili 2020/24 nolu Tebliğ ve bu uygulama rehberinde belirtilen kriterlerin karşılanması şartı ile hibe ödemeleri bağlantı sözleşmesinde belirtilen kurulu güç üzerinden yapılır. - Bağlantı sözleşmesinde belirtilen gücün, bağlantı izni ve ruhsatı veren kurumdan kaynaklanan sebeplerle, projede öngörülen kurulu gücün %51'in altına düşmesi ve bu durumun da resmi belgelerle tespit edilmesi halinde, bu tarihten itibaren yenilenebilir enerji üretim tesisi başvurularında yatırımcının gerekçeleriyle birlikte bir ay içerisinde talep etmesi, il müdürlüğünün mevzuata uyarlılığını inceleyerek İPYB'nin uygun rapor düzenlemesi ve İl Müdürünün raporu onaylaması halinde, gerekli belgeler Genel Müdürlüğe gönderilir. Genel Müdürlüğün de talebin mevzuata uyarlılığını tespit ederek uygun görmesi halinde sözleşme tasfiye edilir ve yatırımcının teminatı iade edilir. - Yenilenebilir enerji üretimi haricindeki yatırım konuları için yapılacak başvuruya esas yatırım projesinin bir ünitesi yenilenebilir enerji üretimi ünitesi ise, mücbir sebepler kapsamında, uygulamanın herhangi bir aşamasında, projede öngörülen kurulu gücün %51'in altına düşmesi ve bu durumun da resmi belgelerle tespit edilmesi halinde, yenilenebilir enerji üretimi ünitesine ait giderler hibeye esas proje tutarından düşürülerek, yatırımın geri kalan kısmı hibe desteği kapsamında değerlendirilir. - Yenilenebilir enerji olarak jeotermal, biyogaz, güneş ve rüzgâr enerjisi kullanılacak bütün yatırım konularında yenilenebilir enerji üretimi mevcut veya 2020/24 nolu Tebliğ kapsamında kurulacak tesisin kapasite raporunda hesaplanan yıllık enerji ihtiyacının en az %51'ini en fazla %110'unu karşılayacak şekilde projelendirilmesi halinde hibe desteğinden faydalandırılır. Elde edilen enerjinin, mevcut veya 2020/24 nolu Tebliğ kapsamında kurulacak tesisteki enerji ihtiyacının %110'unu aşması durumunda elde edilen toplam enerji ile tesiste ihtiyaç duyulan enerji oranlanarak hibe ödemesi yapılır. Bu oranların dışında kalan kısımlar aynı katkı olarak karşılanır. - Yenilenebilir enerji üretiminde %51 kurulu güç hesaplanırken mevcut trafo üzerinden değil işletmeye ait kapasite raporundaki mevcut makinelerin çalışma süreleri ve güçleri üzerinden hesaplama yapılır. - Yenilenebilir enerji üretimi, başvuruya esas yatırım projesinin bir ünitesi ise, projede enerji ünitesine ait giderler hibeye esas proje tutarından düşürülerek yatırımın geri kalan kısmı hibe desteği kapsamında değerlendirilir.
Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yapılmasına Yönelik Yatırımlar (SÜİ)	<u>SÜİ-A Denizlerde Yetiştiricilik ve SÜİ-B İç Sularda Yetiştiricilik</u> - Bu yatırım ile küçük ve orta ölçekli çiftliklerin (hâlihazırda üretim yapmakta olanlar veya yeni başlayacak olanlar) genişletilmesi, Bakanlık mevzuatı ile ulusal mevzuatlar doğrultusunda iyi balık yetiştirme uygulamalarına yükseltilmesi amaçlanmaktadır. - Su ürünleri yetiştiriciliği konusunda yeni tesislerin yapımı, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması, faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı ile teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu başvuruları hibe desteği kapsamında değerlendirilir. - Bu yatırımlar denizlerde istiridye, midye ve alabalık türleri ile iç sularda alabalık türleri, yayın balığı, mersin balığı, sazan, tilapya, karabalık, makro ve mikro algler, midye, karides, kara salyangozu üretimi ve yetiştirilmesi amacıyla yapılan sabit yatırımları kapsamakta olup, bir yandan kültür balıkçılığı yapan çiftliklerimizin modernize edilmesini, diğer yandan da bu faaliyetin yetersiz olduğu bölgelerde kültür balıkçılığının yaygınlaşmasını teşvik etmektedir.

Yatırım Konusu	Şartlar
	- Denizlerde yetiştiricilik konularında yapılacak proje başvurularında başvuru kodu SÜİ- A olmalıdır. - İç sularda yetiştiricilik konularında yapılacak proje başvurularında başvuru kodu SÜİ- B olmalıdır. - Su ürünleri yetiştiriciliği konusunda yapılacak proje başvurularında kurulu üretim tesis kapasiteleri aşağıda belirtildiği şekilde olmalıdır: - İç sularda en az 25 en fazla 500 ton, - Denizlerde ve kapalı sistemlerde en az 500 en fazla 1.000 ton/yıl - Sadece kuluçkahane yapımı da hibe kapsamında değerlendirilecektir. - Bu projelerin uygulanmasında çevre koruma ve etkin atık yönetimi konusundaki Bakanlık mevzuatı ve ulusal mevzuatımız göz önünde bulundurulacaktır. Aynı zamanda, hâlihazırda üretimi gerçekleştirilmeyen balık türlerinin üretimine yönelik çeşitlendirmeyi hedef alan projelere öncelik tanınacaktır. - Destekleme kapsamında yapılacak üretimin “midye yetiştiriciliği hariç” entansif (tamamen dıştan yemlemeye dayalı yoğun yetiştiricilik) olması gerekmektedir. - Su ürünleri yetiştiriciliğinde kullanılan sular için filtrasyon ekipmanları, oksijenlendirme sistemleri, tesislerden çıkan suların arıtılması için kullanılması gereken ekipmanlar ve özellikle toprak havuzlarda ve kapalı devre sistemde su ürünleri yetiştiriciliği yapılan tesislerde enerji kurulum sistemleri su ürünleri yetiştiriciliğine yönelik sabit yatırımlar projesi içinde bütçelendirilmesi halinde hibe kapsamında değerlendirilecektir. - Tam kapalı devre sisteme (Üretimde kullanılan suyun, mekanik ve biyolojik araçlar serisinin kullanılarak dışkı ve yem artıklarının uzaklaştırılması, kalite ve kimyasal yapı bakımından oksijence zenginleştirilmesi, karbondioksitin uçurulması, ozon ve/veya UV ile muamele gibi bazı işlemlere tabi tutulduktan sonra yetiştiricilik sisteminde tekrar kullanımı esasına dayanan, daha az su kullanımı, birim hacimden daha yüksek verim, daha iyi büyüme ve yemden daha fazla yararlanmayı sağlayan, yer ve tür serbestisi olan ve daha az çevresel etki ile ürün alabilmeyi temin eden tam kontrollü sistemi) yönelik su ürünleri üretimi de hibe kapsamında değerlendirilecektir. Ağ kafeslerde balık yetiştiriciliği için hibe desteği kapsamında değerlendirilecek olan alet ve ekipmanlar; - Kafes, kafes ağı, kafes bağlantı elemanları (şamandra, kollektör, halat, çakar, flaşör, zincir kilidi, zincir, çapa, radansa), kuş ağı kulesi, ağ yıkama makinaları, su kalitesi ölçüm cihazı, balık nakil tankı, tüp dolum kompresörü, balık boylama makinesi, boyut ölçme cihazı, balık gözlem aynası, buzlama makinesi, balık nakil tankı, balık pompası, en az 10 metre boyunda ruhsatlı teknelere hidrolik yükleme ve boşaltma aparatı, aşılama makinesi ve ekipmanları, mikroskop, otomatik yemleme makinesi, ısı ve ışık yalıtımlı yem deposu hibe desteği kapsamında değerlendirilecek olan alet ve ekipmanlardır. Karada su ürünleri yetiştiricilik tesisleri için hibe desteği kapsamında değerlendirilecek olan alet ve ekipmanlar:

Yatırım Konusu	Şartlar
	○ İnşaat gideri olarak havuz yapımı, kuluçka dolabı, buzlama makinesi, balık nakil tankı, balık boylama makinesi, balık yetiştirme tankı, balık pompası, su dağıtım sistemi (boru, vana), su kalitesi ölçüm cihazı, su filtrasyon, oksijenlendirme ve geri kazanım sistemleri, jeneratör ve elektrik sistemleri, güneş enerjisi panelleri, aşılama makinesi ve ekipmanları, mikroskop hibe desteği kapsamında değerlendirilecek olan alet ve ekipmanlardır. İdari bina inşaat giderleri hibe desteği kapsamında değerlendirilmemektedir. • Kuluçkahaneler için gerekli olan alet ve ekipmanlar: ○ İnşaat gideri olarak havuz yapımı, kuluçka dolabı, yavru tankı, su filtrasyon, oksijenlendirme ve geri kazanım sistemleri, balık boylama makinesi, balık pompası, su dağıtım sistemi (boru, vana), balık nakil tankı, jeneratör ve elektrik sistemleri, güneş enerjisi panelleri, yumurta seçme makineleri, dezenfeksiyon makineleri, markalama makinesi, mikroskop hibe desteği kapsamında değerlendirilecek olan alet ve ekipmanlardır. İdari bina inşaat giderleri hibe desteği kapsamında değerlendirilmemektedir. • Midye yetiştiriciliği için gerekli olan alet ve ekipmanlar: ○ Platform için (HDPE boru sistemi, şamandıra, çapa, zincir, zincir kilit takımı, halka kollektör, şamandıralı çakar fener, çapa gergi şamandırası), file, midye ekim makinesi, midye hasat makinesi, midye yıkama ve boylama makinesi, midye tutunma halatı, su kalitesi ölçüm cihazı, tüp dolum kompresörü, buzlama makinesi, en az 10 metre boyunda ruhsatlı teknelere hidrolik yükleme ve boşaltma aparatı, mikroskop hibe desteği kapsamında değerlendirilecek olan alet ve ekipmanlardır. • Kapalı devre sistem için gerekli olan alet ve ekipmanlar: ○ İnşaat giderleri, mekanik filtrasyon cihazı, hassas filtrasyon cihazı, biyolojik filtre, protein ayırıştırıcı, UV ve ozon sterilizasyonu, su sıcaklığı ısıtma ve soğutma sistemi, oksijen ve sıcaklık, ph ölçüm, kontrol ve dağıtım sistemi, desatürasyon sistemi, defosforizasyon sistemi, denitrifikasyon sistemi, atık tutma sistemi, balık yetiştirme tankları, su dağıtım sistemi (boru, vana), güneş enerjisi panelleri, aşılama makinesi ve ekipmanları, mikroskop hibe desteği kapsamında değerlendirilecek olan alet ve ekipmanlardır.
Hayvansal ve Bitkisel Orijinli Gübre İşlenmesi, Paketlenmesi ve Depolanması (HOG)	HOG-A Hayvansal Orijinli Gübre ve HOG-B Bitkisel Orijinli Gübre • Bu konuda yapılacak proje başvurularında hayvansal orijinli gübre başvuru kodu HOG- A, bitkisel orijinli gübre başvuru kodu HOG-B olmalıdır. • Hayvansal orijinli gübreler, hayvanların dışkıları ile yataklıklarının artıklarından elde edilen gübrelerdir (Ahır gübresi veya çiftlik gübresi). Solucan gübresi başvuruları hibe desteği kapsamı dışındadır. • Bitkisel orijinli gübreler, tarımsal amaçlı yetiştirilen bitkilerin kendisinden ya da işlenmesi sonrası elde edilen yan ürünlerinden elde edilen gübrelerdir (Sera veya budama atıkları, vb.) • Hayvansal ve bitkisel orijinli gübrelerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yeni tesis, tamamlama, kapasite artırımı ve teknoloji yenileme proje başvurularına hibe desteği verilmektedir. Ancak yeni tesis veya tamamlama kapsamındaki hibe başvurularında sunulan projede

Yatırım Konusu	Şartlar
	işleme ve paketlenme üniteleri mutlaka birlikte yer almalıdır. Yeni tesis veya tamamlama kapsamında sadece işleme veya sadece paketlenme tesisi projelendirildiğinde başvuru iptal edilir ve hibe desteği verilmez. Hayvansal ve bitkisel orijinli gübrelerin her biri için tek başvuru yapılabileceği gibi iki konuyu birlikte içeren başvuru da yapılabilir. Bu durumda, iki konudan kapasitesi yüksek olanın başvuru kodu ile giriş yapılır.

Ekonomik Yatırımlara Ait Sektörel Bazda İl Öncelik Sıralaması

81 ili kapsayan tam liste için bkz. [Uygulama Esasları](#) EK-5.

Değerlendirme Kriterleri

Bkz. [Uygulama Esasları](#) EK-3.

Daha fazla bilgi ve sorularınız için:

81 ildeki Tarım ve Orman İl Müdürlükleri bünyesinde kurulmuş olan İl Proje Yürütme Birimleri: <https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/TasraTeskilati.aspx>